

RAAP BELGIË – RAPPORT 1335

ARCHEOLOGIE NOTA

Sloop, Stationsstraat 11 te Oudenaarde

[DEEL I: VERSLAG VAN RESULTATEN]

Bureauonderzoek – 2026E56

[COLOFON]

[TITEL] Archeologienota Sloop, Stationsstraat 11 te Oudenaarde

Deel I: Verslag van resultaten

Bureauonderzoek – 2026E56

[VERSIE] 5 mei 2026

[AUTEUR(S)] Derweduwen N.

[PROJECTLEIDER] Derweduwen N.

[PROJECTMEDEWERKERS]

[AARDKUNDIGE]

[RAAPPROJECT] OUDST01

[ERKEND ARCHEOLOOG] RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

[BEWAARPLAATS DOCUMENTATIE] RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

[BEVOEGD GEZAG] Agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BV
Begoniastraat 13
9810 Eke
Telefoon 09/311 56 20
E-mail: raap@raap.be
Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2026

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

SAMENVATTING

RAAP België voerde in mei 2026 een archeologisch vooronderzoek uit in het plangebied Sloop, Stationsstraat 11 te Oudenaarde. Het onderzoek kadert binnen een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, de sloop met behoud van de voorgevel wordt ingepland. Het archeologisch vooronderzoek heeft tot doel na te gaan of er kans is op de aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Er zijn gegevens verzameld over de aardkundige, archeologische en historische context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is er nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed. Deze onderzoekstappen hebben geleid tot een advies.

Het plangebied situeert zich in het noorden van het stadscentrum van Oudenaarde, zo'n 500 m ten noorden van het stadhuis en de markt. Oudenaarde bevindt zich in de Scheldevallei waarrond zich een meer glooiend landschap heeft ontwikkeld. Voornamelijk ten zuiden en oosten van Oudenaarde situeren zich de Vlaamse Ardennen, een heuvelachtige streek. De oudste historische kern van Oudenaarde is gelegen op de linkeroever van de Schelde, op een lichte verhevenheid in de alluviale vlakte van de van oorsprong kronkelende Schelde. Deze is nu gekanaliseerd en rechtgetrokken, maar de oude rivierarmen zijn nog herkenbaar in het stratenpatroon. De Scheldevallei is duidelijk zichtbaar op het digitaal hoogtemodel. Het plangebied zelf situeert zich op ca. 12,7 m +TAW in het westen en 12,5 m +TAW in het oosten.

In het plangebied liggen de Paleogene of Neogene sedimenten op ca. 20 meter onder het huidige maaiveld.¹ Het is daarom onwaarschijnlijk dat deze sedimenten archeologische niveaus herbergen. De Quartaire afzettingen die zich ter hoogte van het plangebied bevinden bestaan uit type 6a: Holocene en/of Tardiglaciale fluviale afzettingen (a) bovenop de Pleistocene sequentie (6). De bodem van het plangebied staat gekarteerd als een OB-grond. Dit zijn bebouwde zones. Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). De bodems in de bebouwde zone (OB) zijn daar een voorbeeld van. De oorspronkelijke bodem zal, gezien de ligging in de Scheldevallei, een eerder alluviale en natte (klei)bodem zijn. De omliggende gronden buiten de vallei zijn hoofdzakelijk zandleemgronden.

Het plangebied behoorde nooit tot de historische stadskern van Oudenaarde. Afgaande op de historische kaarten was het gelegen ten noorden van de stadsomwalling. In het laatste kwart van de 17de eeuw worden het plangebied en diens omgeving volledig getransformeerd in kader van de vestingwerken van Vauban. Dit ging gepaard met gigantisch grondverzet waarbij de middeleeuwse bewoning werd weggevaagd. De vestingswerken werden vanaf eind 18de eeuw geleidelijk aan opgeheven, de sporen van de omwalling bleven in de buurt van het plangebied echter tot ver in de 20ste eeuw herkenbaar. Met de komst van de spoorweg en station in de tweede helft van de 19de eeuw ten noorden/noordoosten van het plangebied, raakte de vrijgekomen ruimte van de voormalige stadsomwalling geleidelijk bebouwd.

De archeologische verwachting op het terrein betreft quasi uitsluitend sporen van de Vaubanvesting uit eind 17de eeuw, en dan voornamelijk een deel van de stadsgracht. De kans is nihil dat er nog oudere sporen aanwezig zijn op het terrein, deze zullen verstoord zijn bij de werken om de vesting uit te bouwen. Naar analogie met het onderzoek op het perceel net ten zuidwesten, wordt het archeologische vlak verwacht op ca. 11 m +TAW, dit is meer dan 1,5m onder het huidige maaiveld.

De geplande werken bestaan uit het slopen van de bestaande bebouwing en verharding met behoud van de voorgevel. Archeologisch onderzoek ter hoogte van de Colruytsite heeft aangetoond dat de resten van de versterking zich manifesteren vanaf 11 m +TAW, dat is meer dan 1,5 m onder het huidige maaiveld van het plangebied. Er kan bijgevolg gesteld worden dat de geplande werken geen impact zullen hebben op dit archeologisch relevant niveau. De werken zullen zich situeren in de 19de-20ste-eeuwse ophogingslagen die de resten van de vestingwerken afdekken. Deze lagen zijn ook deels geroerd net door de aanwezige bebouwing op het terrein. Om deze reden wordt geen verder onderzoek geadviseerd voor het plangebied.

¹ Deckers et al., 2019

[DOOR VERGUNNINGVERLENER IN DE VERGUNNING OP TE NEMEN VOORWAARDEN]

Er dient geen aanvullend archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. Het volledige terrein wordt vrijgegeven.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting.....	2
Inhoudsopgave.....	4
1 Inleiding	6
1.1 Administratieve gegevens	6
1.2 Kader en aanleiding	8
1.2.1 Aanleiding.....	8
1.2.2 Geografische situering	8
1.2.3 Huidige situatie van het plangebied	8
1.2.4 Juridische context.....	9
1.2.5 Geplande werken	11
1.3 Opzet en onderzoeksopdracht.....	14
1.3.1 Opdracht	14
1.3.2 Afwegingskader.....	14
1.4 Leeswijzer	15
2 Verslag van resultaten: bureauonderzoek 2026E56	17
2.1 Inleiding en methodologie	17
2.1.1 Administratieve gegevens.....	17
2.1.2 Archeologische voorkennis.....	17
2.1.3 Onderzoeksopdracht.....	17
2.1.4 Beschrijving van de strategie & werkwijze van het bureauonderzoek.....	18
2.2 Resultaten	19
2.2.1 Aardkundige gegevens	19
2.2.2 Archeologische gegevens	25
2.2.3 Historische gegevens.....	30
2.2.4 Verstoringshistoriek.....	39
2.3 Assessment	39
2.3.1 Archeologisch verwachtingsmodel	39
2.3.2 Impact van de geplande bodemingrepen en afweging aanvullend onderzoek.....	40
2.4 Synthese.....	40
2.4.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen	40
3 Bibliografie	43

4	Lijsten van opgenomen figuren en tabellen	46
4.1	Figuren:.....	46
4.2	Tabellen:.....	47
5	Bijlagen	48

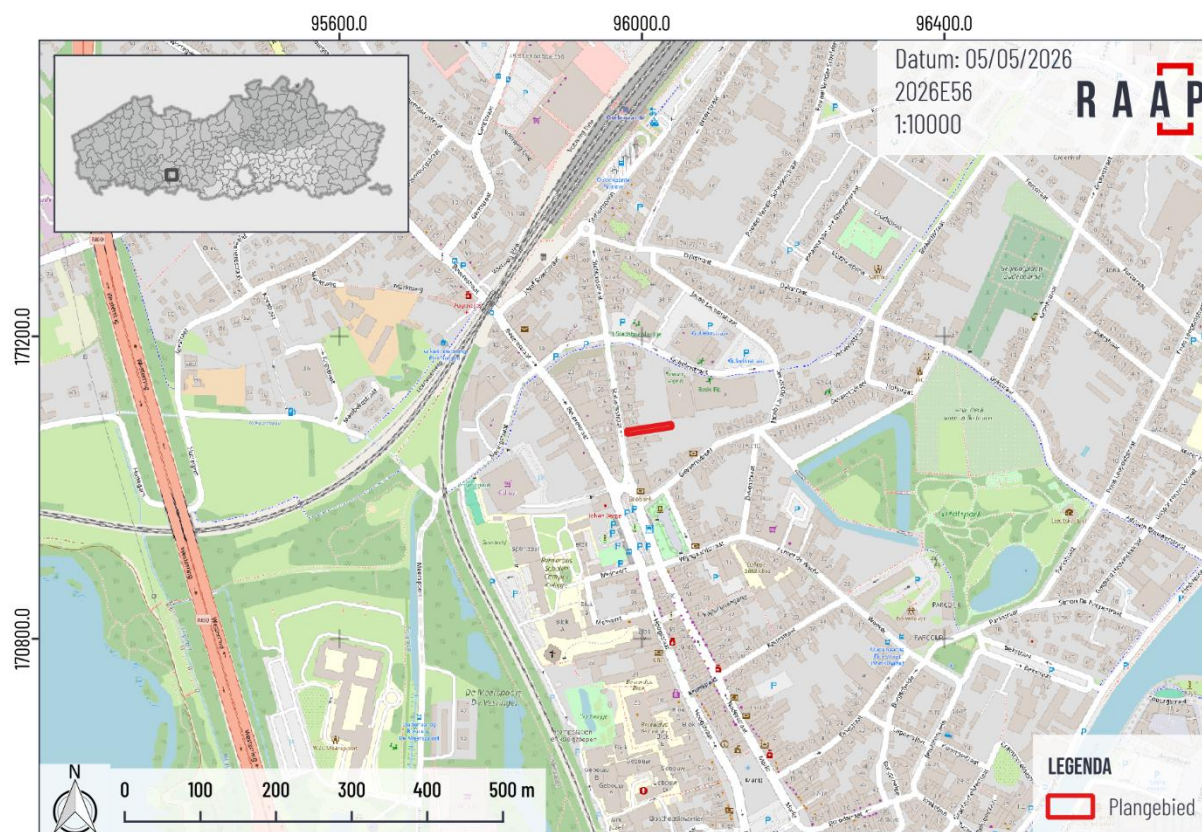
1 INLEIDING

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcodes agentschap Onroerend Erfgoed ² : - Projectcode bureauonderzoek	2026E56		
Onderzoekskader	Opstellen van een archeologienota voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen		
Erkend archeoloog	RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)		
Naam plangebied	Sloop		
Adres	Stationsstraat 11		
Deelgemeente/gemeente	Oudenaarde		
Provincie	Oost-Vlaanderen		
Kadastrale gegevens	Oudenaarde, afdeling 1, sectie B, 3s23		
Oppervlakte betrokken percelen	386 m ²		
Oppervlakte plangebied	386 m ²		
Oppervlakte geplande bodemingrepen	386 m ²		
Bounding box in Lambert-coördinaten:	zuidwest: noordoost:	X: 95822.72 X: 96133.53	Y: 170980.53 Y: 171152.45

Tabel 1. Administratieve gegevens

² Voor elke fase van vooronderzoek is een projectcode bekomen bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Die projectcode is op alle documenten van het vooronderzoek, de registratie, de verpakking van vondstenmateriaal en de verpakking van stalen aangebracht.

Figuur 1. Topografische kaart met projectie van het plangebied (OpenStreetMap, 2025).

Figuur 2. GRB kaart met projectie van het plangebied en de betrokken percelen (AGIV, 2024a).

1.2 KADER EN AANLEIDING

In de onderstaande paragrafen worden de aanleiding en het kader van het archeologische vooronderzoek uiteengezet. Daarbij moet worden benadrukt dat de archeologienota uit twee documenten bestaat die niet afzonderlijk kunnen worden beschouwd:

- Het verslag van resultaten (dit document; deel I);
- Het programma van maatregelen (deel II)

1.2.1 Aanleiding

RAAP België heeft in mei 2026 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd op het plangebied Sloop. De aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen vormt de directe aanleiding voor het archeologische onderzoek. Die omgevingsvergunning draait om het slopen van de bestaande bebouwing met behoud van de voorgevel.

1.2.2 Geografische situering

Het plangebied situeert zich in het noorden van het stadscentrum, zo'n 500 m ten noorden van het stadhuis en de markt. De Stationsstraat loopt in noordelijke richting naar het station. Zowel ten noorden als ten westen loopt op korte afstand de spoorlijn. Het wordt begrensd door de Stationsstraat aan westelijke zijde en heeft een totale oppervlakte van 386 m². Het staat op het gewestplan als woongebieden met cultureel, historische en/of esthetische waarde ingekleurd.

1.2.3 Huidige situatie van het plangebied

Het terrein kent een rechthoekige vorm. Het westelijk deel grenst aan de Stationsstraat en is bebouwd met een rijwoning. Het oostelijk deel is de bijhorende tuinzone.

Figuur 3. Recente luchtfoto met projectie van het plangebied (AGIV, 2024b).

Figuur 4. Foto vooraanzicht te slopen gebouw (met behoud voorgevel) (bron: opdrachtgever).

1.2.4 Juridische context

Het archeologische vooronderzoek is uitgevoerd door RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154) en het bijbehorende rapport wordt voor aktenaam voorgelegd aan Agentschap Onroerend Erfgoed.

Het plangebied is gelegen binnen een 'vastgestelde archeologische zone', namelijk Historische stadskern van Oudenaarde met ID 11912..

Het plangebied ligt niet in een gebied zonder archeologisch erfgoed zoals die zijn vastgesteld in het besluit van de administrateur-generaal dat op 9 mei 2022 in werking is getreden.³

De geplande bodemingrepen zijn mogelijk bedreigend voor eventuele archeologische resten. De archeologienota waarvan akte is genomen dient bij de aanvraag van de vergunning te worden toegevoegd krachtens het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013. De aanvraag van vergunning betreft immers een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor een 386 m² van de betrokken percelen en met een voorziene bodemingreep op 386 m². Hierdoor worden de gestelde oppervlaktegrenzen overschreden, waardoor het opstellen van een archeologienota noodzakelijk is.

De criteria die bepalen wanneer een archeologienota verplicht is, worden hieronder aangeduid op de beslissingsboom van het agentschap Onroerend Erfgoed (figuur 5).

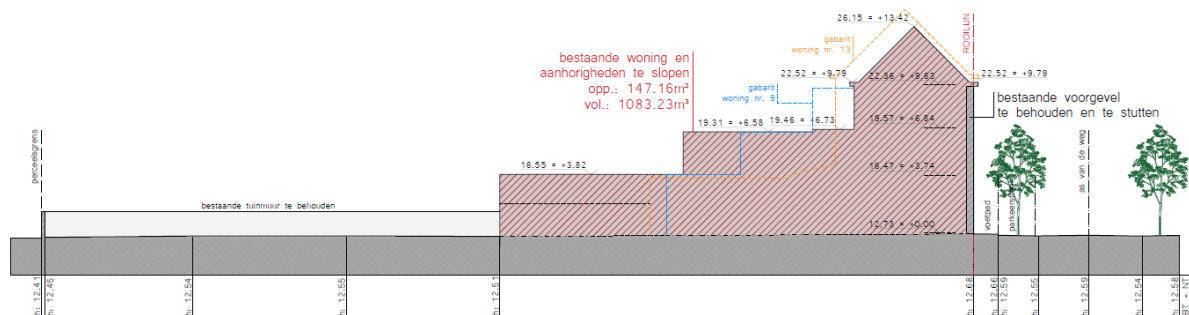
³ Administrateur-generaal, 2022.

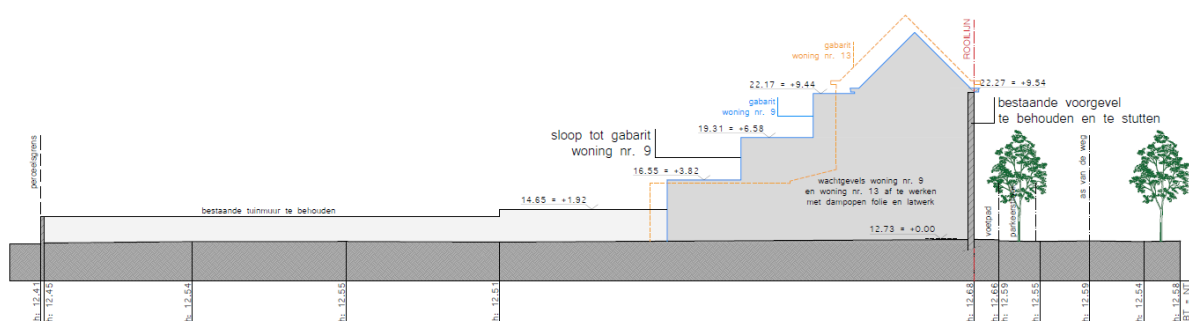
1.2.5 Geplande werken

Er wordt de sloop gepland van de aanwezige bebouwing en verharding met behoud van de voorgevel. De volledige plannen zijn opgenomen in de bijlagen, hier zullen enkel detailopnames van de plannen getoond worden (figuur 9). De nadruk in dit onderdeel ligt op het identificeren en lokaliseren van bodemingrepen die mogelijk aanwezige archeologie kunnen bedreigen. Eerst volgt een beschrijving van de geplande ingrepen en nadien een overzicht (figuur 10) waarbij de geplande ingrepen geordend staan volgens verstoringsdiepte. Dit laatste criterium is namelijk zeer belangrijk om uit te kunnen maken of een bepaalde bodemingreep archeologie bedreigt of niet.

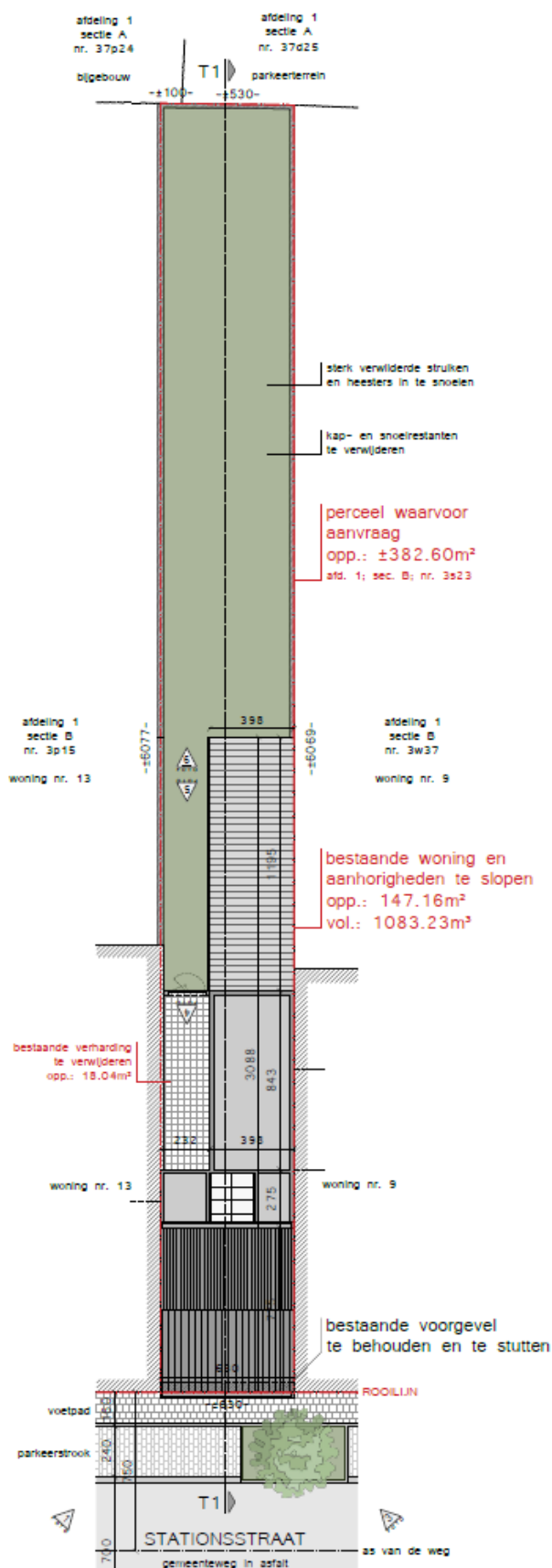
De geplande werken bestaan uit het slopen van de bestaande bebouwing en verharding. Het perceel wordt bouwrijp gemaakt maar het terreinniveau wordt niet gewijzigd.

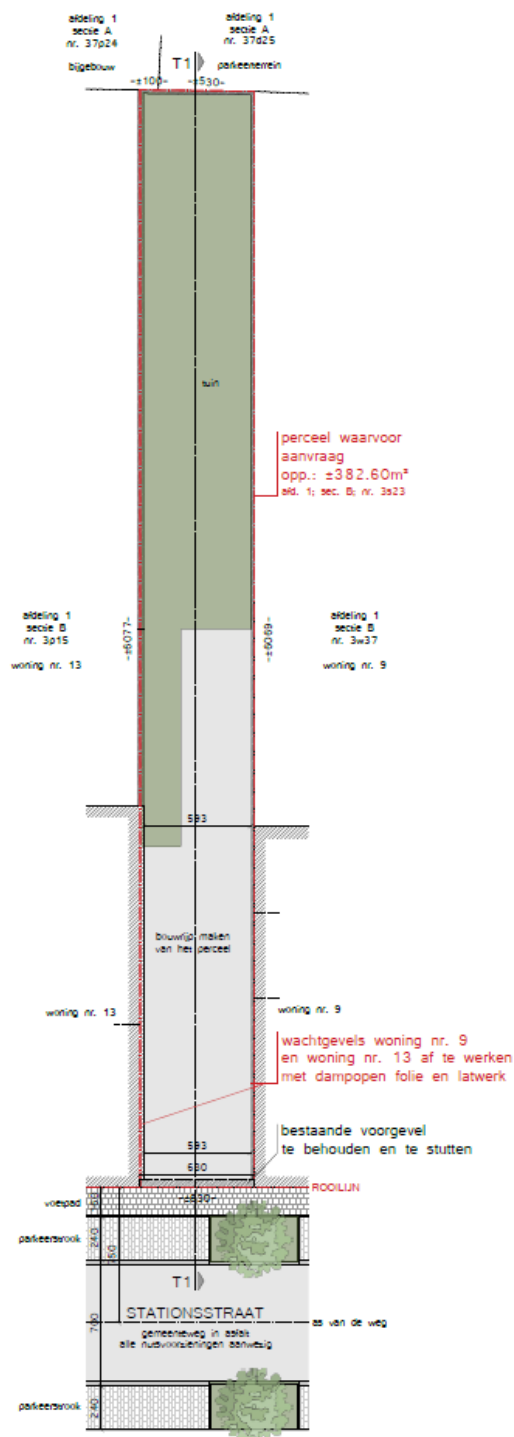
Figuur 6. Terrainprofiel bestaande toestand (bron: opdrachtgever).

Figuur 7. Terrainprofiel nieuwe toestand (bron: opdrachtgever).

Figuur 8. Bestaande toestand (bron: opdrachtgever).

Figuur 9. Inplantingsplan van de geplande werken (bron: opdrachtgever).

Figuur 10. Vereenvoudigde weergave van geplande bodemingrepen, geclassificeerd volgens verstoringsdiepte en geprojecteerd op een recente orthofoto (AGIV, 2024b).

1.3 OPZET EN ONDERZOEKSOPDRACHT

1.3.1 Opdracht

Het archeologisch vooronderzoek heeft als opdracht het inventariseren, waarderen en veiligstellen van eventueel aanwezig waardevol archeologisch erfgoed binnen de grenzen van het plangebied:

1. *Inventariseren: zijn er archeologische sites te lokaliseren en welke zijn hun karakteristieken (types, datering, begrenzing, bewaringstoestand en relatie met het landschap)?*
2. *Waarderen: wat is de kenniswaarde van eventuele aanwezige archeologische sites?*
3. *Veiligstellen: hoe moet met eventuele waardevolle archeologische sites worden omgegaan in het kader van de geplande bodemingrepen (in situ, ex situ)?*

1.3.2 Afwegingskader

Het archeologische vooronderzoek beoogt steeds een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed. Vooraleer de opportuniteit van vooronderzoek met ingreep in de bodem af te wegen, is aldus eerst de opportuniteit van de diverse (combinaties van) methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem het afwegen waardig.

De keuze van de (combinaties van) methoden is steeds gebaseerd op volgende vier criteria:

1. *Mogelijkheid: is het mogelijk om de methode toe te passen binnen het plangebied?*
2. *Nut: kan een bruikbaar resultaat verwacht worden met de toepassing van de methode?*

3. *Schadelijkheid: kan toepassing van de methode het te verwachten bodemarchief overdreven beschadigen?*

4. *Noodzaak: rechtvaardigt de kost van de methode het te verwachten resultaat?*

Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	Vooronderzoek met ingreep in de bodem
a. bureauonderzoek	
b. landschappelijk bodemonderzoek	
c. geofysisch onderzoek	
d. veldkartering	
e.	verkennend archeologisch booronderzoek
f.	waarderend archeologisch booronderzoek
g.	proefsleuven en proefputten

1.4 LEESWIJZER

Een archeologienota bestaat uit twee delen: een verslag van resultaten en een programma van maatregelen. In dit deel (deel I) is het verslag van resultaten opgesteld. Dat verslag heeft naast dit inleidende hoofdstuk een hoofdstuk voor elke uitgevoerde onderzoeksfase. In elk van die hoofdstukken worden de vraagstelling, de onderzoeksdoelen, de toegepaste methoden en verkregen resultaten gerapporteerd. Iedere fase eindigt met een afweging van de noodzaak van aanvullend archeologisch (voor-) onderzoek. Hiertoe wordt een uitspraak gedaan over het potentieel op kennisvermeerdering en de eventuele aard daarvan.

Tijdens het onderzoek zijn er uiteenlopende bronnen geraadpleegd of gebruikt voor het maken van kaarten. Een aanzienlijk deel hiervan bestaat uit kaartmateriaal dat informatie kan opleveren over de geschiedenis van het terrein en de bodemgesteldheid. Hiervoor zijn de Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV) en de Catalogus van Geopunt met name van belang. Zij verstrekken allerlei relevante kaarten over de Vlaamse ondergrond, maar ook het digitale terreinmodel van Vlaanderen (DTM), historische kaarten en recente orthofoto's. Daarnaast zijn de centraal archeologische inventaris en de kaart 'gebieden waar geen archeologie te verwachten valt' (GGA) van groot belang bij het inschatten van de archeologische verwachting. In de tekst wordt er naar specifieke bronnen verwezen indien van toepassing; de volledige bronvermelding is te vinden in hoofdstuk 3. Tenslotte wordt er voor een vlot begrip van de geologische en archeologische periodes naar figuur 11 verwezen.

CHRONOLOGISCH KADER

HOLOCEEN			POSTGLACIAAL			SUBATLANTICUM			METAALTJIDEN			STEENTJIDEN																																																																																																																																																								
PLEISTOCEEN			WEICHSELIAAN			LAAT GLACIAAL			post-middeleeuwen			Tweede Wereldoorlog			1940 - 1945																																																																																																																																																					
												Eerste Wereldoorlog			1914 - 1918																																																																																																																																																					
												VROEG GLACIAAL			PLENIGLACIAAL			middeleeuwen			nieuwste tijd			19de E - 20ste E																																																																																																																																												
																					nieuwe tijd			16de E - 18de E																																																																																																																																												
																					vroeg-middeleeuwen			late middeleeuwen			13de E - 15de E																																																																																																																																									
																								volle middeleeuwen			10de E - 12de E																																																																																																																																									
																								Karolingische periode			2de helft 8ste E - 9de E																																																																																																																																									
																											Merovingische periode			6de E - 1ste helft 8ste E																																																																																																																																						
																														Frankische periode			5de E - 6de E																																																																																																																																			
																								Romeinse tijd			laat-Romeinse tijd			284-402																																																																																																																																						
																					midden-Rominse tijd						69-284																																																																																																																																									
																					vroeg-Romeinse tijd						57 v. Chr. - 69																																																																																																																																									
			ijzertijd			late ijzertijd			475/450 - 57 v. Chr.																																																																																																																																																											
						vroeg-ijzertijd			800 - 475/450 v. Chr.																																																																																																																																																											
			brons-tijd			late brons-tijd			1050 - 800 v. Chr.																																																																																																																																																											
						middenbrons-tijd			1800/1750 - 1050 v. Chr.																																																																																																																																																											
						vroeg-ijzertijd			2100/2000 - 1800/1750 v. Chr.																																																																																																																																																											
			neolithicum			laatneolithicum			2850 - 2100/2000 v. Chr.																																																																																																																																																											
						middenneolithicum			4200 - 2850 v. Chr.																																																																																																																																																											
						vroegneolithicum			5300 - 4200 v. Chr.																																																																																																																																																											
						mesolithicum			laatmesolithicum			7800 - 5300 v. Chr.																																																																																																																																																								
									middenmesolithicum			8500 - 7800 v. Chr.																																																																																																																																																								
									vroegmesolithicum			9500 - 8500 v. Chr.																																																																																																																																																								
			paleolithicum			laatpaleolithicum			35.000 - 9500 v. Chr.																																																																																																																																																											
middenpaleolithicum						300.000 - 35.000 v. Chr.																																																																																																																																																														
EEMIAAN						SAALIAAN			LATE DRYAS			ALLERØD			VROEGE DRYAS			BØLLING																																																																																																																																																		
																					DENEKAMP			HENGEL			MOERSHOOFD			ODDERADE			BRØRUP			AMERSFOORT																																																																																																																																
																																							EEMIAAN			SAALIAAN			LATE DRYAS			ALLERØD			VROEGE DRYAS			BØLLING																																																																																																														
																																																									DENEKAMP			HENGEL			MOERSHOOFD			ODDERADE			BRØRUP			AMERSFOORT																																																																																												
																																																																											EEMIAAN			SAALIAAN			LATE DRYAS			ALLERØD			VROEGE DRYAS			BØLLING																																																																										
																																																																																													DENEKAMP			HENGEL			MOERSHOOFD			ODDERADE			BRØRUP			AMERSFOORT																																																								
																																																																																																															EEMIAAN			SAALIAAN			LATE DRYAS			ALLERØD			VROEGE DRYAS			BØLLING																																						
																																																																																																																																	DENEKAMP			HENGEL			MOERSHOOFD			ODDERADE			BRØRUP			AMERSFOORT																				
																																																																																																																																																			EEMIAAN			SAALIAAN			LATE DRYAS			ALLERØD			VROEGE DRYAS			BØLLING		
EEMIAAN			SAALIAAN			LATE DRYAS			ALLERØD			VROEGE DRYAS			BØLLING																																																																																																																																																					
																		DENEKAMP			HENGEL			MOERSHOOFD			ODDERADE			BRØRUP			AMERSFOORT																																																																																																																																			

Figuur 11. Chronologisch kader met de geologische en archeologische perioden (niet in verhouding).

2 VERSLAG VAN RESULTATEN: BUREAUONDERZOEK 2026E56

2.1 INLEIDING EN METHODOLOGIE

2.1.1 Administratieve gegevens

Onderstaande gegevens zijn aanvullend op de administratieve gegevens zoals in het inleidend deel (§1.1) weergegeven en zijn specifiek van toepassing op de bureaustudie.

Tabel 2. Administratieve gegevens bureauonderzoek

Projectcodes agentschap Onroerend Erfgoed ⁴ : - Projectcode bureauonderzoek	2026E56		
Onderzoekskader	Opstellen van een archeologienota voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen		
Erkend archeoloog	RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)		
Naam plangebied	Sloop		
Adres	Stationsstraat 11		
Deelgemeente/gemeente	Oudenaarde		
Provincie	Oost-Vlaanderen		
Kadastrale gegevens	Oudenaarde, afdeling 1, sectie B, 3s23		
Oppervlakte betrokken percelen	386 m ²		
Oppervlakte plangebied	386 m ²		
Oppervlakte geplande bodemingrepen	386 m ²		
Bounding box in Lambert-coördinaten:	zuidwest: noordoost:	X: 95822.72 X: 96133.53	Y: 170980.53 Y: 171152.45

- Betrokken actoren: Erkend archeoloog
- Wetenschappelijke begeleiding: Nvt.

2.1.2 Archeologische voorkennis

Kennis omtrent eventueel eerder archeologisch uitgevoerd onderzoek wordt besproken in paragraaf 2.2.2. Informatie omtrent gekende verstoorde zones wordt besproken in paragraaf 2.2.4.

2.1.3 Onderzoeksopdracht

2.1.3.1 Doelstelling

Het bureauonderzoek vormt de eerste stap in het archeologisch vooronderzoek. Dit vooronderzoek heeft als opdracht het inventariseren, waarderen en veiligstellen van eventueel aanwezig waardevol archeologisch erfgoed binnen een projectgebied. Er wordt getracht die doelstelling te realiseren door gekende en ontsloten informatiebronnen te raadplegen. Vervolgens wordt die data gebruikt om de nood tot aanvullend onderzoek of behoud *in situ* in te schatten. Indien de resultaten voldoende informatie opleveren, of er geen vervolgotraject kan worden uitgevoerd voorafgaand aan het bekomen van de vergunning, zal een programma van maatregelen worden uitgeschreven met aanbevelingen.

⁴ Voor elke fase van vooronderzoek is een projectcode bekomen bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Deze projectcode is op alle documenten van het vooronderzoek, de registratie, de verpakking van vondstenmateriaal en de verpakking van stalen aangebracht.

2.1.3.2 Wetenschappelijke vraagstelling

In het kader van dit onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd. Ze zijn onderverdeeld in drie categorieën die elk een onderdeel van de doelstelling weerspiegelen: ondergrond en landschapsgeschiedenis, archeologische resten en impact van de geplande bodemingrepen.

Ondergrond en landschapsgeschiedenis:

- I. Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
 - a. Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
 - b. Welke geomorfologische processen zijn bekend?
- II. Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?

Archeologische resten:

- III. Zijn er reeds gekende archeologische gegevens binnen en in de omgeving van het plangebied?
 - a. Wat is de aard en ouderdom van gekende archeologische resten?
 - b. Wat is de conserveringsgraad en gaafheid van gekende archeologische resten?
- IV. Hoe kunnen ongekende archeologische resten zich manifesteren (sporen, vondstenconcentraties) en op welke diepte kunnen die worden aangetroffen?
 - a. Wat is de gespecificeerde verwachting (alsmede de verwachte conservering en gaafheid) ten aanzien van nog ongekende archeologische waarden in het gebied?
 - b. Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het huidige landgebruik? Wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?

Impact van geplande bodemingrepen:

- V. Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op de eventuele archeologische resten?
- VI. Op welke manier kan bij de planvorming met de archeologische resten worden omgegaan?

2.1.3.3 Randvoorwaarden

Het onderzoek is uitgevoerd door een erkend archeoloog volgens de normen van de Code van Goede Praktijk versie 4.0.

Het terrein is momenteel nog in gebruik als rijhuis met tuinzone. Terreinwerkzaamheden zijn wel toegestaan door de gebruiker(s).

2.1.4 Beschrijving van de strategie & werkwijze van het bureauonderzoek

Het bureauonderzoek kent de volgende onderdelen:

- aardkundige gegevens;
- archeologische gegevens;
- historische gegevens;
- bepalen van de archeologische verwachting;
- synthese en beantwoorden van de onderzoeksvragen.

Dit onderzoek maakt gebruik van verschillende bronnen. Voor de technische aspecten en de gegevens omtrent de werkzaamheden zijn de plannen en gegevens gehanteerd zoals ze zijn verkregen en toegelicht werden door de initiatiefnemer. De aardkundige gegevens

(geologie, topografie, landschap en bodemkunde) werden bestudeerd aan de hand van kaarten. Zoals de topografische kaart, Tertiair- en Quartairgeologische kaarten, de bodemkaart, de potentiële bodemerosiekaart en het digitale terreinmodel Vlaanderen. Het chronologisch kader wordt weergegeven in figuur 11. Voor het archeologische kader is de Centrale Archeologische Inventaris (CAI)⁵ een belangrijke bron. Ook de 'gebeurtenissenkaart' is geraadpleegd. Er is geen bijkomende informatie gevonden over recenter archeologisch onderzoek in de nabijheid van het plangebied dat nog niet in de CAI is opgenomen. Het archeologisch kader in relatie tot de geologische periodes wordt weergegeven in figuur 11.

Voor het onderzoek naar de algemene geschiedenis van Oudenaarde is gebruik gemaakt van uitgegeven en onuitgegeven bronnen. Deze zijn terug te vinden in de literatuurlijst. Daarnaast is ook beroep gedaan op de Inventaris Onroerend Erfgoed.⁶ De historiek van het plangebied is meer in detail onderzocht op basis van historische kaarten en luchtfoto's, geconsulteerd via zowel Geopunt⁷ als Cartesius⁸. Cartesius is een online databank die kaartmateriaal en luchtfoto's van het NGI (Nationaal Geografisch Instituut), de KBR (Koninklijke Bibliotheek van België) en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika bundelt. Geopunt is een centrale website die vrijwel alle bestaande geografische overheidsinformatie ontsluit. Het kaartmateriaal is aangemaakt in het programma QGIS, een geografisch informatiesysteem. Hierbij werd het projectgebied telkens geprojecteerd of aangeduid op de onderliggende kaarten.

De studie van de hierboven vermelde bronnen geeft geen aanleiding tot een verder archiefonderzoek. Tot slot werd er geen beroep gedaan op een regiospecialist. De verschillende geraadpleegde bronnen bieden tezamen een inzicht in de genese van het landschap, de bodemopbouw en het diachroon gebruik van het projectgebied en zijn omgeving. Met behulp van die gegevens wordt de archeologisch verwachting opgesteld.

2.2 RESULTATEN

2.2.1 Aardkundige gegevens

De volgende geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien gekoppeld worden aan specifieke landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

2.2.1.1 Paleogene/Neogene afzettingen

Het Paleogeen en het Neogeen zijn de periodes die voorheen tezamen het Tertiair werden genoemd. Ze beslaan een tijdsspanne van 66 tot 2,58 miljoen jaar geleden. Veel van die sedimenten werden door de zee afgezet en zijn pas later boven het zeeniveau komen te liggen. In Vlaanderen zijn die sedimenten (die onderverdeeld zijn in lithostratigrafische formaties en leden) grotendeels door jongere sedimenten afgedekt, toch zijn ze een belangrijk onderdeel in de vormingsgeschiedenis van het huidige landschap en de daarin aanwezige aardkundige eenheden.

In het plangebied liggen de Paleogene of Neogene sedimenten op ca. 20 meter onder het huidige maaiveld.⁹ Het is daarom onwaarschijnlijk dat deze sedimenten archeologische niveaus herbergen (hoewel het niet kan worden uitgesloten dat archeologische resten van Neanderthalers zich op deze afzettingen bevinden), of een duidelijke relatie hebben met het jongere, oppervlakkig aanwezige sediment. Deze afzettingen zullen daarom niet nader worden beschouwd.

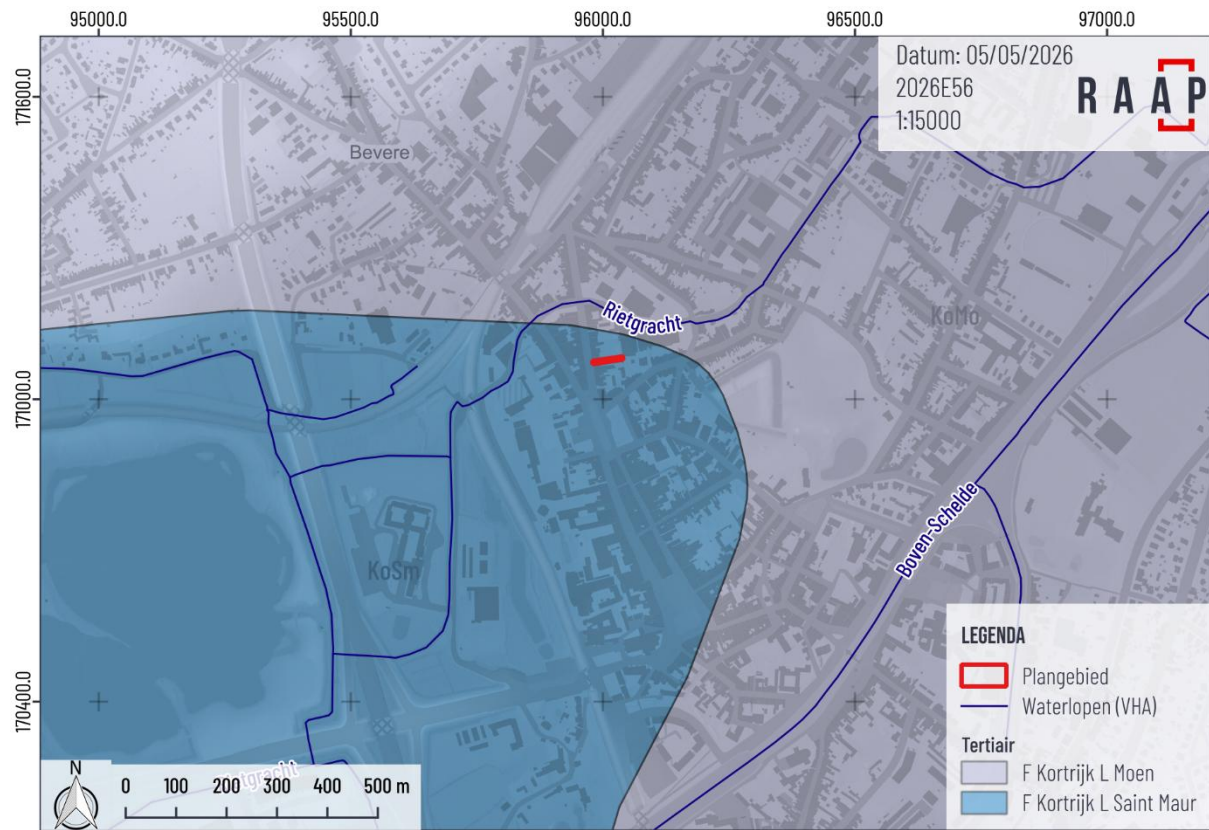
⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed, 2025

⁶ Onroerend Erfgoed, 2025

⁷ Geopunt, 2023

⁸ NGI, 2025

⁹ Deckers et al., 2019

Figuur 12. Tertiair geologische kaart met aanduiding van het plangebied geprojecteerd op het GRB (DOV, 2002; AGIV, 2024a).

2.2.1.2 Quartaire afzettingen

Het Neogeen wordt gevolgd door de jongste periode in de aardgeschiedenis: het Quartair. Dit ving 2.58 miljoen jaar geleden aan en is onderverdeeld in twee tijdblokken (etages): het Pleistoceen en het Holoceen. Het Pleistoceen (2.58Ma- 11.7ka) wordt gekenmerkt door grote klimaatschommelingen: relatief lange ijstijden (glacialen) met een koud klimaat worden afgewisseld door tussenijstijden (interglacialen) waar een meer gematigd klimaat heerste, vergelijkbaar met vandaag. Die schommelingen hadden grote gevolgen op het landschap en de resultaten daarvan zijn vandaag de dag nog op veel plekken te herkennen.

De jongste tijdsneede is (vooralsnog) het Holoceen (11.7ka – heden). Dit tijdvak is gekenmerkt door een redelijk warm klimaat en is daarom ook geclassificeerd als een interglaciaal.¹⁰ Echter in het laatste deel van dit tijdvak is de invloed van de mens op het systeem aarde sterk toegenomen, een fenomeen dat reeds een 150-tal jaar geleden werd opgemerkt door geologen. De laatste 50 jaar constateerden wetenschappers echter dat die menselijke invloed grote gevolgen heeft voor geologische en klimatologische processen. In het jaar 2000 werd dan een moderne versie van het begrip Antropoceen geïntroduceerd. Desondanks de heersende *zeitgeist* en het toenemende gebruik van de term bestaat er toch nog heel wat discussie over de precieze definitie en het beginpunt ervan.¹¹

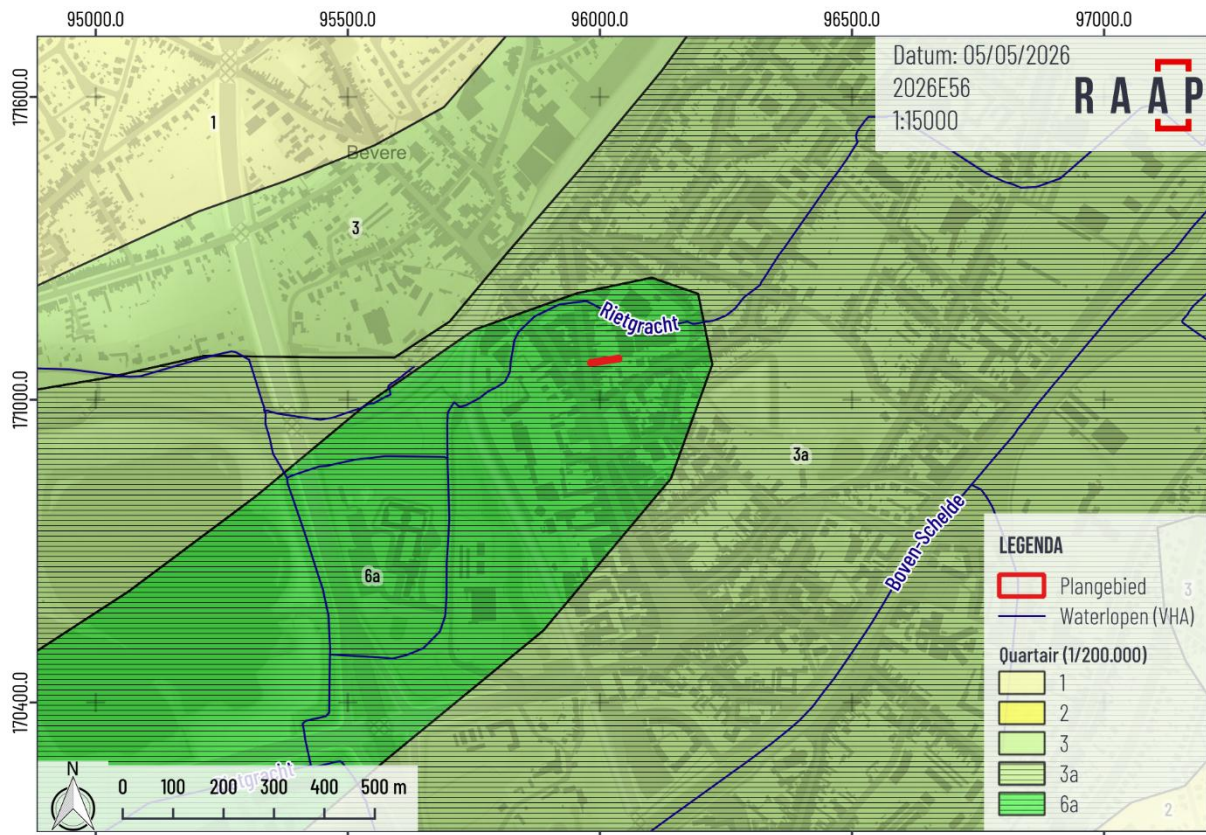
De sedimenten van Quartaire ouderdom vormen het overgrote deel van het Vlaamse oppervlak. De vormingsgeschiedenis van die afzettingen is zeer belangrijk voor het inschatten van de archeologische verwachting en het begrijpen van de context waarin archeologische resten worden aangetroffen. Ze worden op de Quartairgeologische kaart weergegeven volgens het principe van profieltypekartering. Daarbij worden lithologie, genese en (chrono-) stratigrafie aangehouden als de belangrijkste kenmerken waar gronden op worden ingedeeld. De dikte van de quartaire afzettingen varieert sterk in Vlaanderen, van minder dan een meter (op hellingen en hoogtes) tot circa 30 meter (in de Vlaamse Vallei).¹²

¹⁰ <http://www.stratigraphy.org/index.php/ics-chart-timescale> ICS, 2023

¹¹ Malhi, 2017

¹² <https://www.dov.vlaanderen.be/page/quartairgeologische-kaart-150000> DOV, 2019a

In het plangebied bedraagt de dikte van de Quartaire afzettingen ca. 20 meter.¹³ De Quartaire afzettingen die zich ter hoogte van het plangebied bevinden bestaan uit type 6a: Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen (a) bovenop de Pleistocene sequentie (6).

Figuur 13. Quartaire geologische profieltypenkaart met aanduiding van het plangebied geprojecteerd op het GRB (bron: DOV, 2019b; AGIV, 2024a).

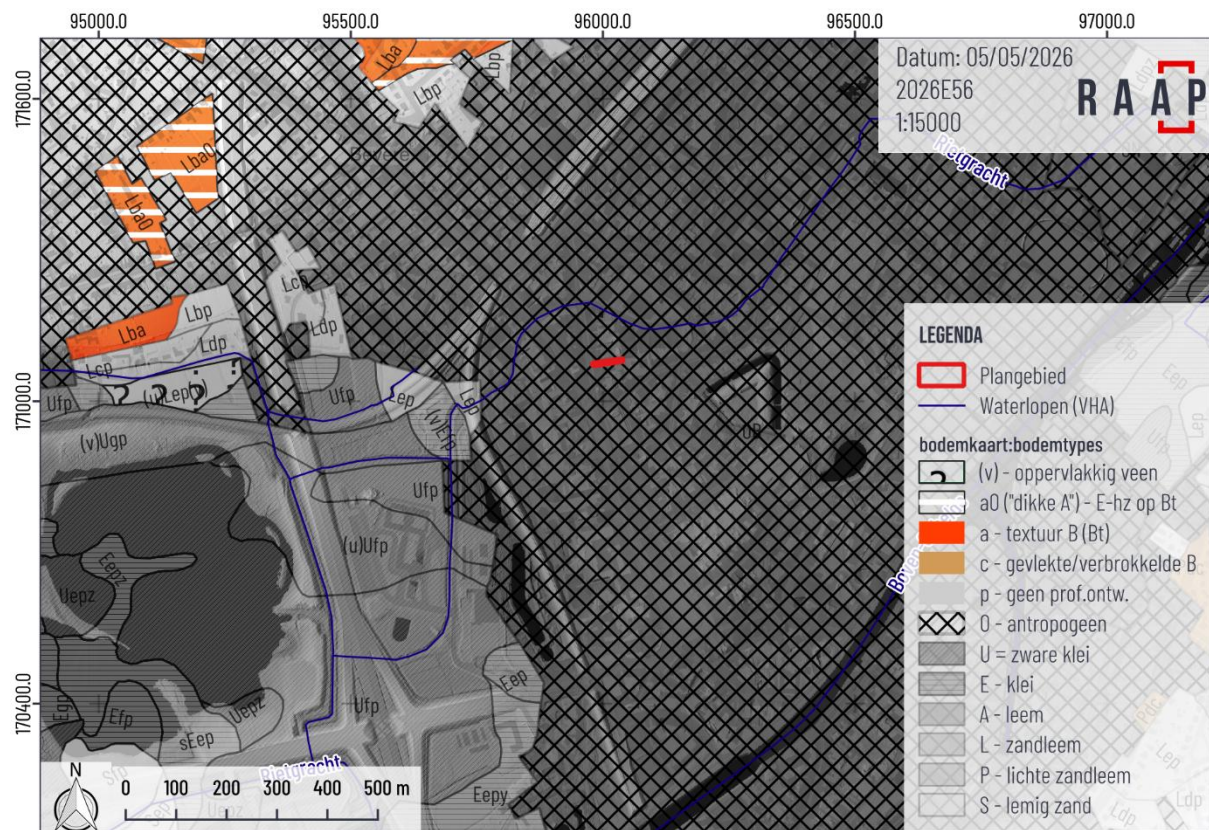
2.2.1.3 Bodemkundige gegevens

De bodemkaart van het Vlaams gewest is samengesteld om inzicht te geven in de fysieke eigenschappen van de bodem. Met de term bodem wordt het meest oppervlakkige deel van de ondergrond bedoeld: tot ca. 120 cm diepte. Er zijn drie hoofdeigenschappen en verschillende neven-eigenschappen gebruikt om een classificatie te maken. In de eerste plaats wordt er onderscheid gemaakt op basis van de textuur (zand, leem, klei, ...), op de tweede plaats wordt de drainageklasse van de bodem onderscheiden (zeer nat-zeer droog) en ten derde is de profielontwikkeling in de bodem vastgelegd (bv. aan of afwezigheid van een B-horizont). Die gegevens zijn van grote waarde voor archeologisch onderzoek omdat er zo een inschatting kan worden gemaakt van de aan- of afwezigheid van oppervlakkige archeologische loopniveaus in de bodem.¹⁴

De bodem van het plangebied staat gekarteerd als een OB-grond. Dit zijn bebouwde zones. Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). De bodems in de bebouwde zone (OB) zijn daar een voorbeeld van. De oorspronkelijke bodem zal, gezien de ligging in de Scheldevallei, een eerder alluviale en natte (klei)bodem zijn. De omliggende gronden buiten de vallei zijn hoofdzakelijk zandleemgronden.

¹³ Deckers *et al.*, 2019

¹⁴ DOV, 2017

Figuur 14. Bodemkaart met projectie van het plangebied op het GRB (bron: DOV, 2017; AGIV, 2024a).

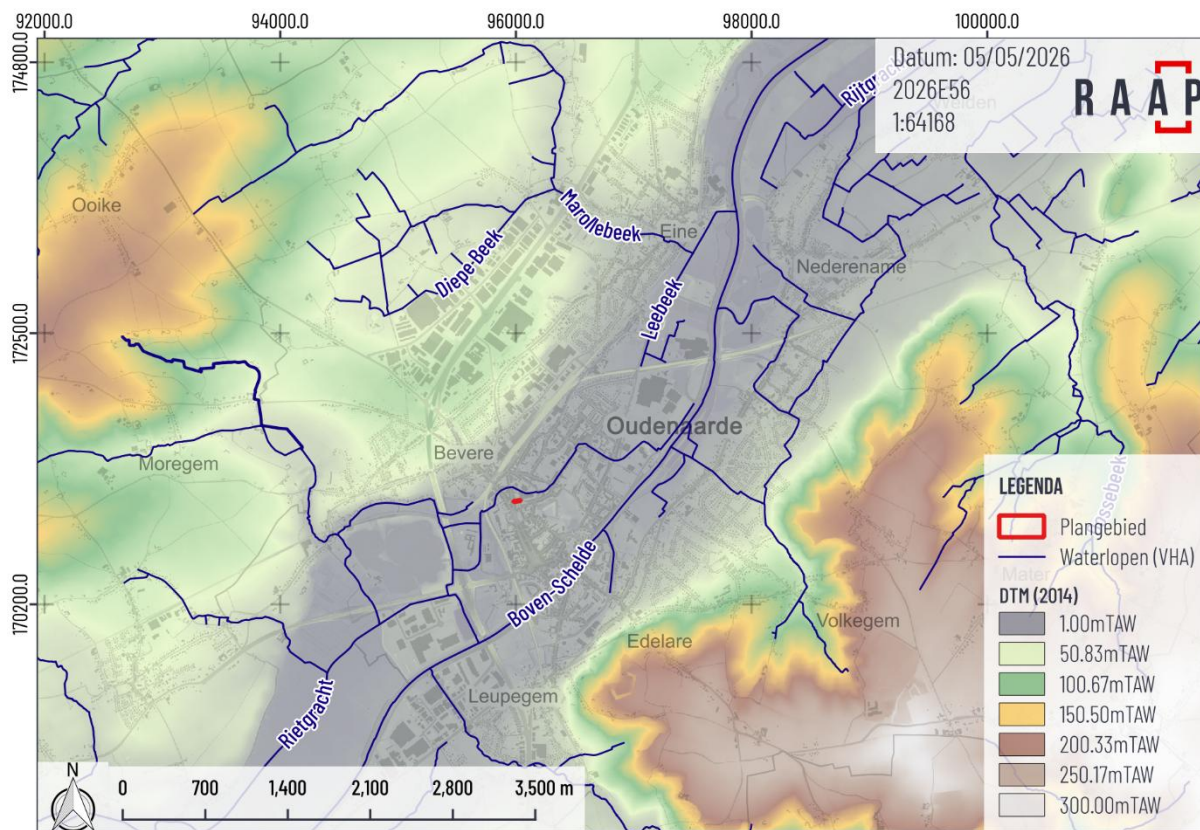
2.2.1.4 Geomorfologische kaart

Een geomorfologische kaart is voor dit gebied niet beschikbaar, en wordt hier bijgevolg niet besproken.

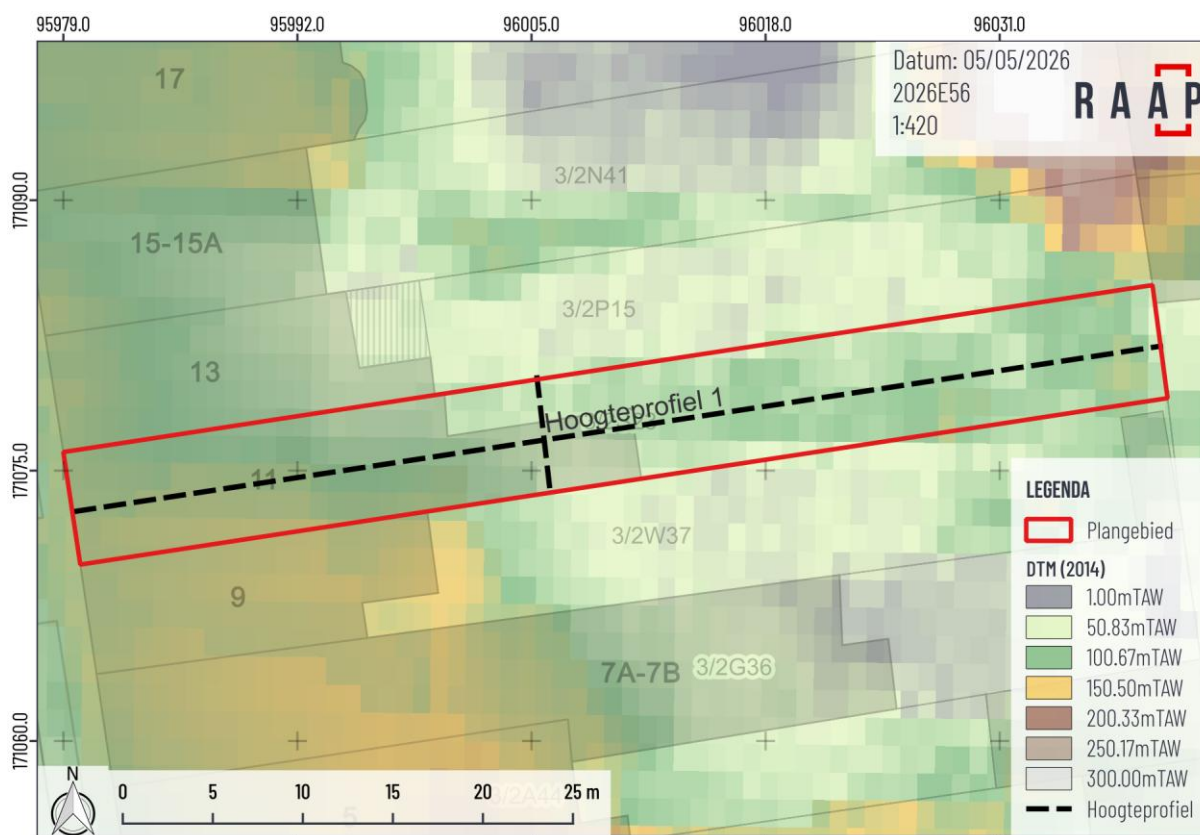
2.2.1.5 Topografie en hydrografie

Vlaanderen heeft zijn huidige aanblik te danken aan processen die enkele honderdduizenden tot honderden jaren geleden plaatsgrepen in het landschap, zoals bleek uit de voorgaande paragrafen. Dit geldt voor wat er in de ondergrond zit, maar zeker ook voor de vorm van het oppervlak: het reliëf. Zelfs vandaag, nu we dankzij technologie zo veel van onze omgeving beheersen, speelt het reliëf nog een grote rol in de inrichting en het gebruik van ons landschap. Vragen als: "Welke delen van het landschap zijn geschikt voor de landbouw, beweiding en bewoning?" zijn voor ons, maar zeker voor mensen in het verleden van enorm belang. Daarom is een analyse van de topografie cruciaal.

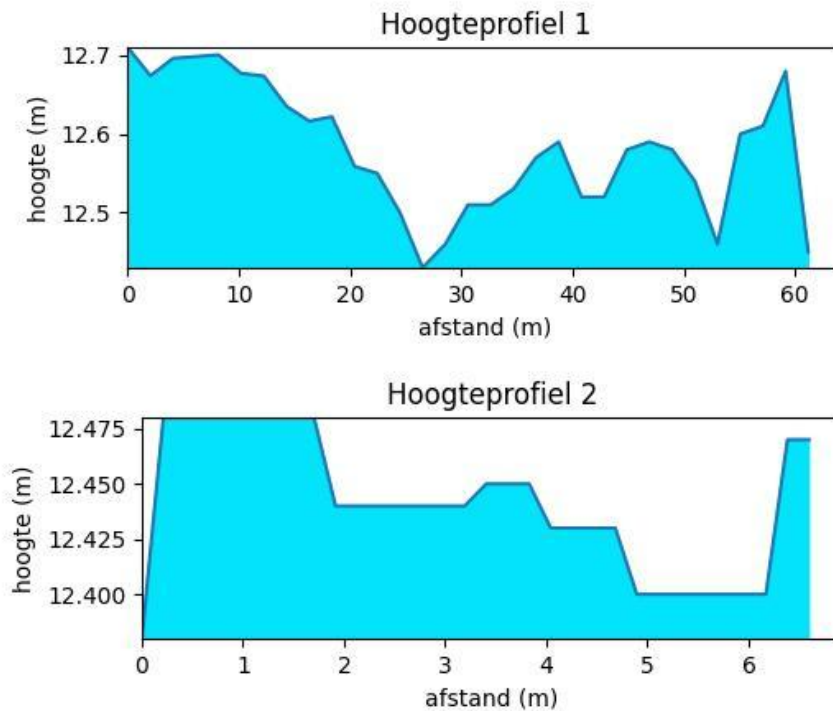
Oudenaarde bevindt zich in de Scheldevallei waarrond zich een meer glooiend landschap heeft ontwikkeld. Voornamelijk ten zuiden en oosten van Oudenaarde situeren zich de Vlaamse Ardennen, een heuvelachtige streek. De oudste historische kern van Oudenaarde is gelegen op de linkeroever van de Schelde, op een lichte verhevenheid in de alluviale vlakte van de van oorsprong kronkelende Schelde. Deze is nu gekanaliseerd en rechtgetrokken, maar de oude rivierarmen zijn nog herkenbaar in het stratenpatroon. De Scheldevallei is duidelijk zichtbaar op het digitaal hoogtemodel. Het plangebied zelf situeert zich op ca. 12,7 m +TAW in het westen en 12,5 m +TAW in het oosten.

Figuur 15. Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM) met aanduiding van het plangebied en de waterlopen (AGIV, 2015a; VMM, 2023).

Figuur 16. Detailweergave van het DTM, met aanduiding van het plangebied en de hoogteprofiellijnen (AGIV, 2015a; VMM, 2023; AGIV, 2024a).

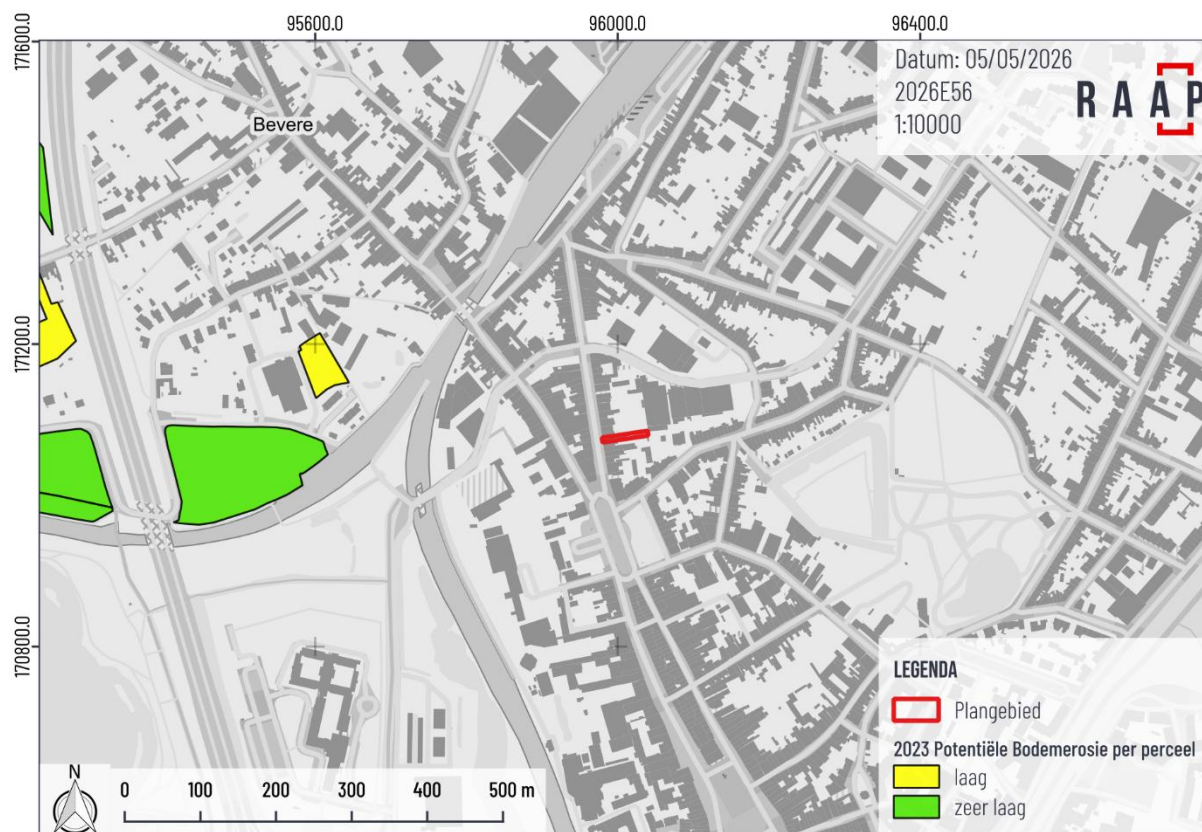

Figuur 17. Hoogteprofielen (Geopunt, 2023).

2.2.1.6 Erosiepotentieel

De aanwezigheid van aan bodemerosie-gerelateerde processen in de ondergrond vormen een goede graadmeter om eventuele beschadigingen van de archeologische niveaus in te schatten. Die erosiegraad is onder meer gebaseerd op het bodemtype, de hellingslengte en de hellingsgraad. Daarom is het interessant om de potentiële bodemerosiekaart te bekijken in het kader van de archeologische verwachting.

Op de potentiële bodemerosiekaart zijn geen gegevens bekend voor het plangebied. Gezien de ligging in het stadscentrum heeft natuurlijke erosie hier de laatste eeuwen geen invloed gehad.

Figuur 18. Potentiële bodemerosiekaart met projectie van het plangebied (DOV, 2020; VMM, 2023; AGIV, 2024a).

2.2.2 Archeologische gegevens

De archeologische gegevens zijn in eerste instantie verzameld via de CAI. In onderstaande lijst (tabel 3) worden de CAI-items opgesomd, gelegen in een straal van 1 km. De historisch relevante data worden in de volgende paragraaf besproken.

CAI ID	Locatie	Onderzoeksmethode	Beschrijving	Archeologische periode(s)
151749	Markt 1	Erfgoedonderzoek, bouwarcheologisch onderzoek, opgraving	Stadhuis: van de 14de-eeuwse voorganger werden bij muurarcheologisch onderzoek geen sporen teruggevonden. Oude funderingen voor de rondbogen van de lakenhal. Postmiddeleeuwse afvalput	Late middeleeuwen, middeleeuwen, nieuwe tijd
40130	Hoogstraat	Historische studie, opgraving	Resten van een 6-tal kelders van laatmiddeleeuwse huisjes die een gebruik kenden tot het midden van de 20ste eeuw. Talrijke verbouwingen vanaf de 17de eeuw, o.a. bakstenen trappen, aanleg beer- en waterputten, enz. Grote hoeveelheid archeologisch materiaal	Late middeleeuwen
155465	Woeker 1-5	Evaluerend terreinonderzoek, opgraving	Restanten van de 17de-eeuwse Vaubanversterking, grondvesten van deel van een poort van de middeleeuwse stadsomwalling	17de eeuw, ijzertijd, middeleeuwen
156579	Hoogstraat	Evaluerend terreinonderzoek	Ophogingslagen die duidelijk verband houden met de aanleg van de grote markt en de uitbreiding van de Oudenaardse stadsomwallingen. De tweede stadsomwalling wordt voor het eerst vermeld in 1279. De aanleg van de Markt kan dus vóór 1279 gesitueerd worden	Late middeleeuwen
157089	Einestraat	Toevalsvondsten	Funderingen van een Romeins grafmonument; schedel werd teruggevonden; aardewerkfragmenten	Romeinse tijd
207334	Hoogstraat	Archeologische opgraving	Mogelijk resten van een smidse. Kuilen met 15e eeuwse vulling met fragmenten maliënkolder en bewapening, in combinatie met veel steenkool	Late middeleeuwen
211314	Tacambaroplein	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	Brede (ca. 7,6m) gracht, mogelijk deel van de laatmiddeleeuwse versterkingsgrachten, ophogingspakketten	Late middeleeuwen, nieuwe tijd
220086	Oudenaarde		Vauban stadsomwalling	

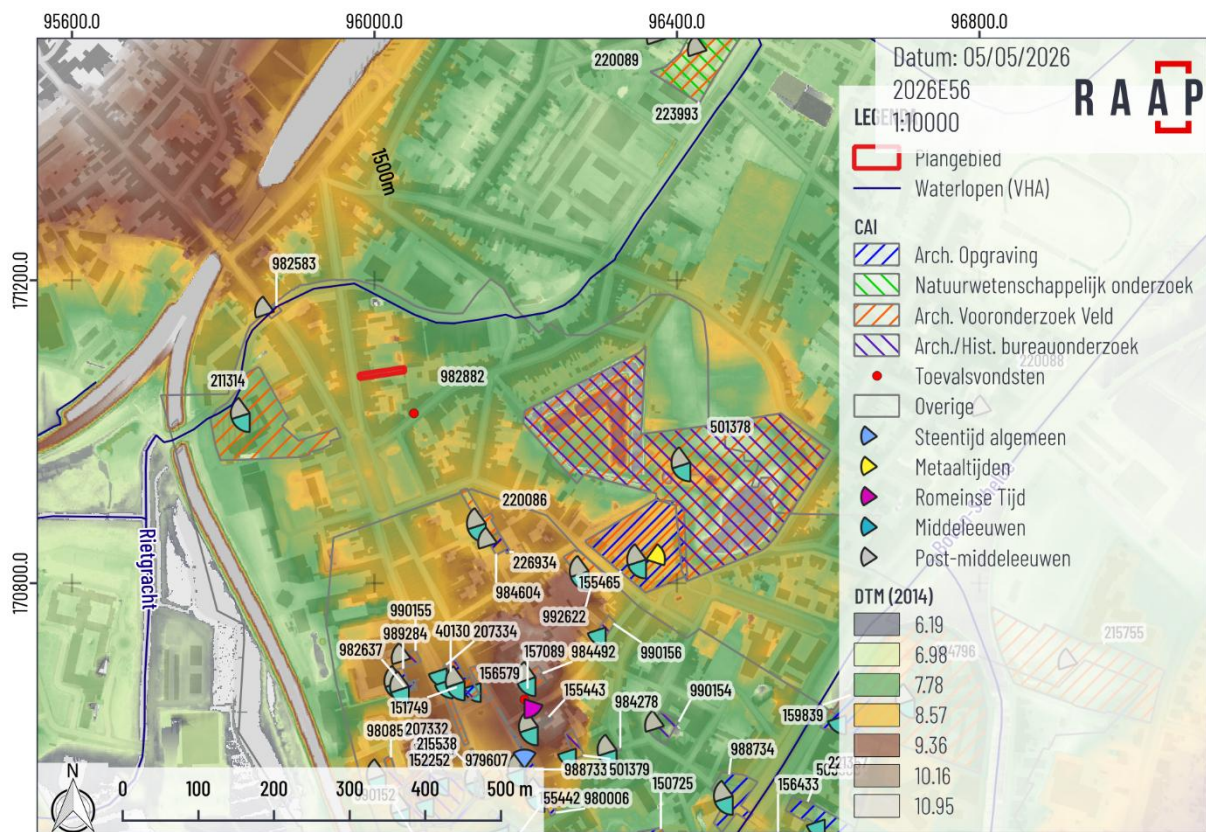
989284	Hoogstraat	Archeobotanisch onderzoek, archeologische opgraving	Laatmiddeleeuwse zandwinningskuil, daardoor werd afvalkuil aangelegd die informatie leverde over de voedsleconomie. Bakstenen structuren 17 ^{de} -18 ^{de} eeuw	17 ^{de} eeuw, 18 ^{de} eeuw, late middeleeuwen
990155	Hoogstraat 10	Kaartstudie	Oorspronkelijke plaats van de kapel van het grauwezusterklooster, gesloopt na de opheffing van 1783 en vervangen door een herenhuis in Lodewijk XVI-stijl	Nieuwe tijd
990156	Einestraat 40	Kaartstudie	Gebouwen in 1670 door de stad geschonken aan de zwartzusters van Oudenaarde die hun klooster in de Wijngaardstraat (gesticht in 1295) moesten ontruimen om plaats te maken voor de verdedigingswerken van Vauban. In 1672 verbouwing van de bestaande gebouwen en aankoop van het achterin gelegen zogenaamd "oud klooster of Tempeliershuys", ook zogenaamd "den temple" hier gesticht in 1188	Middeleeuwen
226934	Wijngaardstraat 9	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	2 archeologisch relevante niveaus aangetroffen. Merendeel van de lagen dateert uit 19 ^{de} -20 ^{ste} eeuw. Twee funderingen gelinkt aan 17 ^{de} -eeuws klooster, grote context aardewerk en dierlijk bot	17 ^{de} eeuw, late middeleeuwen
501378	Oudenaarde	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, erfgoedonderzoek	Liedtskasteel, kasteel met park en vijver gebouwd in 1883. Profiel van oude vestinggracht	17 ^{de} eeuw, 19 ^{de} eeuw, middeleeuwen, nieuwe tijd
979607	Markt	Luminescentiedatering, vlakdekkende opgraving	Bij de opgraving werden de resten van een eolische duin aangetroffen. Deze bevatte verschillende lithische en keramische vondsten die wijzen op de aanwezigheid van prehistorische occupatie. Verder zijn er ook sporen gevonden die blijken te dateren uit de periode 10 ^{de} -12 ^{de} eeuw. Het gaat hierbij onder meer om zandwinningskuilen en menselijke begravingen. De gracht van de eerste stadsomwalling, die volgens de hypothese onder de Markt gesitueerd werd, is niet gevonden	Finaalpaleolithicum, middenneolithicum, volle middeleeuwen

982583	Beverestraat 27	Evaluerend terreinonderzoek, toevalsvondsten	Zowel aan de zuid- als de noordzijde van de brede werksleuf konden bakstenen muurmassieven vastgesteld worden. Tussen beide bevond zich nog een gedeeltelijk bewaard deel van de brugboog tussen beide verdedigingsconstructies	Nieuw tijd
982637	Hoogstraat 6-8	Bureauonderzoek, proefsleuven en proefputten i.f.v. sporensites	Het lijkt erop te wijzen dat het areaal in eerste instantie in de late middeleeuwen werd aangewend voor het winnen van zand en vervolgens enige tijd in gebruik was als akkerland. In diezelfde fase, of kort daarna, werd een eerste constructie (diephuis?) haaks gericht op de Hoogstraat opgericht opgetrokken in Doornikse kalksteen	Late middeleeuwen, nieuwe tijd
982882	Gevaertsdreef	Toevalsvondsten	De werken aan de riolering en bestrating in de Gevaertsdreef hebben een deel van de noordelijke versterkingswerken van de stad Oudenaarde aangesneden	
984492	Einestraat 10	In situ behoud, proefsleuven en proefputten i.f.v. sporensites	Tijdens het proefputtenonderzoek werden vooral muurresten en ophogingslagen aangetroffen die voornamelijk vanaf de 15de eeuw te dateren zijn, 19de-eeuwse afvalstructuur beschoeid met bakstenen en cement	19de eeuw, late middeleeuwen, nieuwe tijd
984604	Wijgaardstraat 9	Archeologische opgraving	Vloerresten, muurresten en een bakstenen goot en puinige pakketten. Ze kunnen in relatie worden gebracht met de 19de- en 1ste helft 20ste-eeuwse toestand, geen link met het Kapucijnenklooster	19de eeuw, 20ste eeuw
992622	Kattestraat, Woeker 6	Proefsleuven en proefputten i.f.v. sporensites	De oudste sporen binnen het plangebied zijn dus (afval)kuilen en een greppel ingegraven in de moederbodem, funderingen 15de-16de eeuw	12de eeuw, late middeleeuwen, nieuwe en nieuwste tijd

Tabel 3. CAI-items in een straal van 1 km rond het plangebied.

Het plangebied situeert zich ter hoogte van de Vauban-stadsomwalling, net buiten de middeleeuwse stad. Hierdoor zijn de CAI-waarnemingen ten zuiden van het plangebied en ter hoogte van de middeleeuwse stadskern, minder relevant voor dit onderzoek. In de stadskern van Oudenaarde werden reeds verschillende archeologische onderzoeken uitgevoerd die het grote archeologische potentieel aantonen. Voor het plangebied zijn er 2 sites die wel relevant zijn:

- CAI 220086: Vauban stadsomwalling als volgt omschreven: in 1670 gaf Lodewijk XIV aan maarschalk Vauban de opdracht om de versterkingen van Oudenaarde aan te passen. Het oude tracé van de vestingen werd aangevuld met vier nieuwe bastions, aan de westzijde werden de bestaande "halvemenen", reeds vermeld in 1646-47, hersteld. Een inundatiegebied beschermde de stad aan zuidwestzijde.
- CAI 211314: ter hoogte van het Tacambaroplein werd voorafgaand de bouw van een supermarkt een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in 2015. De vestinggracht werd aangesneden, wellicht gerelateerd aan de vestinggrachten aangelegd door Vauban. Het archeologisch vlak situeerde zich op ca. 11 m +TAW. Het opgravingsrapport geeft aan dat de Vaubanomwallingen zich veel verder naar het noorden uitstrekten dan dat op basis van historisch kaartmateriaal verwacht werd. De aangetroffen sporen waren voornamelijk te linken aan de Vaubanomwallingen. Enkele laatmiddeleeuwse sporen zoals grachten en ophogingslagen werden aangetroffen maar bewoningssporen ontbraken. De enige aangetroffen muurresten zijn te linken aan de recentere fabrieksgebouwen die hier stonden vanaf eind 19de eeuw. Een behoud in situ werd voorgesteld.¹⁵

Figuur 19. Kaartweergave van CAI-items in de omgeving van het plangebied op het DTM en het GRB (AGIV, 2015a, 2024a; Agentschap Onroerend Erfgoed, 2025).

¹⁵ <https://oar.onroenderfgoed.be/publicaties/ROEV/3406/ROEV3406-001.pdf>

2.2.3 Historische gegevens

2.2.3.1 Algemene geschiedenis en ontwikkeling van Oudenaarde¹⁶

Voor de ontstaansgeschiedenis van Oudenaarde moet terug gegaan worden tot de Karolingische periode. Met het Verdrag van Verdun in 843 en het opdelen van het Karolingische eenheidsrijk in West-, Midden- en Oost-Francia krijgt de Schelde als fysieke grens een bijzondere rol. De politieke belangen en onderlinge competitie tussen de verschillende rijkssdelen en een versnelde economische groei, zorgden voor de juiste omstandigheden waarbinnen het middeleeuwse Oudenaarde zich kon ontwikkelen. De strijd om de controle over de rivier de Schelde blijkt duidelijk uit de strategische inplanting van steden als Antwerpen, Enne en Valenciennes aan de Ootse rechteroever van de Schelde en Gent, Doornik en uiteindelijk Oudenaarde aan de Vlaamse linkeroever.

Oudenaarde werd voor het eerst vermeld in 1038 als *Audenarde* of het gelatiniseerde *Aldenarensis*. De naam is van Germaanse oorsprong en betekent zoiets als 'oude aanlegplaats'. De oudst bekende spelling is Romaans. Het typoniem "aard" verwijst ook naar een primaire verhevenheid bij een rivier.

De oudste kern van Oudenaarde bevond zich, net als in Enne, nabij een *turris* of donjon, die was ingepland in een meanderbocht van de Schelde. De landzijde van deze bocht werd afgesloten door een gracht of de Burgschelde. Resten van deze versterking daterend uit de 11de eeuw, werden bij opgraafwerken in 2007 ook aangetroffen.

Vanuit de burchtzone ontwikkelt zich richting het noordwesten de oudste stedelijke kern van Oudenaarde. Hier bevond zich ook de eerste markt, die gekend stond als 'Vismarkt' of 'Garenmarkt'. Een groot deel van deze markt wordt volgebouwd en in teksten uit 1127 en 1155 wordt naar de handelsnederzetting verwezen als *oppidum*, wat wijst op de aanwezigheid van een eerste versterking.

Het tracé van deze eerste stadsomwalling volgt het verloop van de Einestraat en doorkruist vervolgens de markt richting de Walburgastraat om vervolgens aan te sluiten op de Schelde. Bij uitbreiding van deze stadsversterking wordt de grote markt (Markt) aangelegd. Over de bouwdatum van deze tweede stadsomwalling bestaat geen zekerheid. De omwalling en bijhorende poortgebouwen worden wel vermeld in een verslag van een grote brand uit 1279 en moet dus ervoor reeds zijn aangelegd. Ook de belangrijke verbinding as Hoogstraat-Neerstraat richting Beverenpoort, moet in deze periode zijn ontstaan.

De oorspronkelijke burcht of donjon wordt in de 13de eeuw vervangen door een kasteel. Rond 1338 wordt het oudste nog bestaande gebouw opgetrokken, namelijk de lakenhal. De oude stadsmuren werden in 1415 vervangen door de muren met 24 torens die op de oudste stadsplattegrond van Jacob van Deventer staan afgebeeld. Eind 16de eeuw worden de eerste bastions aan deze oude stadsmuren toegevoegd.

Oudenaarde was medio 14de eeuw een bloeiende nederzetting waarvan meer dan de helft van de inwoners leefde van de lakenhandel en daarnaast van tapijtnijverheid en zilversmeedkunst, ondanks belegeringen van Oudenaarde in 1382, 1452 en 1485. Er leefde een fors aantal kloostergemeenschappen, bogarden en begijnen en de stad functioneerde als lokaal bestuurscentrum en verblijfplaats van hoogwaardigheidsbekleders. In 1670 krijgt maarschalk Vauban van de Franse koning de opdracht de vestingwerken van Oudenaarde te herstellen en aan te passen. De vesting krijgt vier nieuwe bastions en enkele oudere ravelijnen aan de westkant van de stad worden hersteld. In 1674, 1683, 1708 en 1745 wordt Oudenaarde belegerd en raken veel gebouwen in de stad in puin. Vanaf 1782 worden de vestingwerken afgebroken, de laatste stadspoort verdwijnt in 1860. Vanaf 1784 worden de kerkhoven rond de kerken in de binnenstad niet meer gebruikt. In 1857 wordt op de gedempte vestinggrachten in het noorden het spoor Gent-Blaton en een spoorwegstation aangelegd waaromheen de stationswijk ontstaat. Ten zuiden van de stad wordt een nieuwe Scheldeloop gegraven. In de loop van de 20ste eeuw verplaatst de industrie en nijverheid zich naar buiten de stad. In het derde kwart van de 20ste eeuw verdwijnen de Scheldetakken in de stad door verzanding. De 19de-eeuwse gegraven tak van de Schelde wordt gedempt en de huidige loop van de Schelde wordt gegraven.

¹⁶ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140026>

Stationsstraat¹⁷

Deze straat ontstond na het dempen van de stadsvestingen na 1859 als hoofdas van de stationswijk, deels op grondgebied Oudenaarde en deels op grondgebied Bevere. De straat vormt de rechtlijnige verbinding buiten het oude stadscentrum tussen het station en het Tacambaroplein.

2.2.3.2 16de-eeuws kaartmateriaal

De oudst bekende plattegrond van Oudenaarde is van de hand van Jacob van Deventer, die aan zijn verzameling stadsplattegronden van de Lage landen werkte tussen 1559-1575. Hierop is te zien dat het plangebied op dat moment buiten de stadsomwalling is gelegen. De exacte locatie is moeilijk te georefereren. Met de aanleg van de Vaubanvesting eind 17de eeuw werd het plangebied en de omgeving echter aanzienlijk gewijzigd. De stadsomwalling werd omgevormd naar een typische Vauban-vesting met diverse bastions en ravelijnen. Nabij het plangebied werd een ravelijn in de stadsgracht aangelegd, dat diende als bescherming van de Bevere-poort die dichterbij de stad was gelegen. Via een dijk in de stadsgracht kon men vanuit Bevere het ravelijn naderen, vanwaar men via een brug de Bevere-poort en de stad kon bereiken. Meer naar Bevere op was aan de buitenzijde van de stadsgracht een driehoekig glacis gelegen. Van deze vestingswerken, de stad Oudenaarde en de directe omgeving is een unieke maquette bewaard, opgemaakt in 1746 door Nicolas de Nézot. Eind 18de werd gestart met de ontmanteling van de vestingswerken.

Figuur 20. Kaart van Jacob van Deventer (ca. 1550), met benaderende aanduiding van de ligging van de site (rode ster) (bron: http://www.le-petit-bruges.be/html_LPB_geschiedenis/deventer.html).

¹⁷ https://www.le-petit-bruges.be/html_LPB_geschiedenis/station.html

Figuur 21. Detail van de maquette van de Nézot uit 1746, met benaderende aanduiding van de ligging van de site (bron: http://www.le-petit-bruges.be/html_LPB_geschiedenis/vauban.html).

2.2.3.3 18de -eeuws kaartmateriaal

De Villaretkaart (1745-1748) en de kaart van Ferraris (1771-1777) geven over het algemeen een goed beeld op het plangebied en haar omgeving in de 18de eeuw. Het plangebied valt wel binnen het bereik van de Villaretkaart.

De Villaretkaart werd aangemaakt naar aanleiding van de Franse veroveringen in onze streken tussen 1745 en 1748, met de bedoeling de gebieden gedetailleerd te karteren. Eén van de ingenieur-geografen die aan het project meewerkte was Jean Villaret, waaraan de naam voor de kaart ontleend werd. Hij was verantwoordelijk voor het gebied tussen Menen-Gent-Doornik tot Maastricht-Luik, wat recent beschikbaar werd gesteld door het agentschap Onroerend Erfgoed en AGIV. Een collega van hem bracht al eerder tussen 1729 en 1730 de kustregio en Westhoek in beeld, maar die zijn (nog) niet vrij raadpleegbaar. De kaartbladen zijn zeer gedetailleerd, zowel naar topografie als bebouwing, wegen, etc., bijgevolg zijn ze zeer interessant voor historisch onderzoek. Daarentegen is het wel nadelig dat ze moeilijk correct te georefereren zijn en maar een beperkt deel van het gehele Vlaams gewest beslaan. De kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik is daarentegen wel gebiedsdekkend. Het werd opgesteld tussen 1771 en 1777 door de graaf De Ferraris. Het is een interessant document, omdat alle gebouwen ingemeten werden en ook de omgeving werd vrij waarheidsgetrouw opgetekend (rivieren, grachten, poelen, bossen, hagen, etc.). Er dient wel de kanttekening gemaakt te worden dat de kaart vooral vanuit een militair standpunt opgetekend werd. De gebieden die in dat kader minder interessant waren, werden minder nauwkeurig ingemeten.

Op de Villaretkaart situeert het plangebied zich ter hoogte van het glacis. Op de Ferrariskaart is het huidige verloop van de Beverestraat reeds herkenbaar. De ontmanteling van de vestingwerken is gestart. Ter hoogte van het plangebied zijn deze wel nog aanwezig.

Figuur 22. Villaretkaart (1745-1748) met projectie van het plangebied (Onroerend Erfgoed & AGIV, 2017).

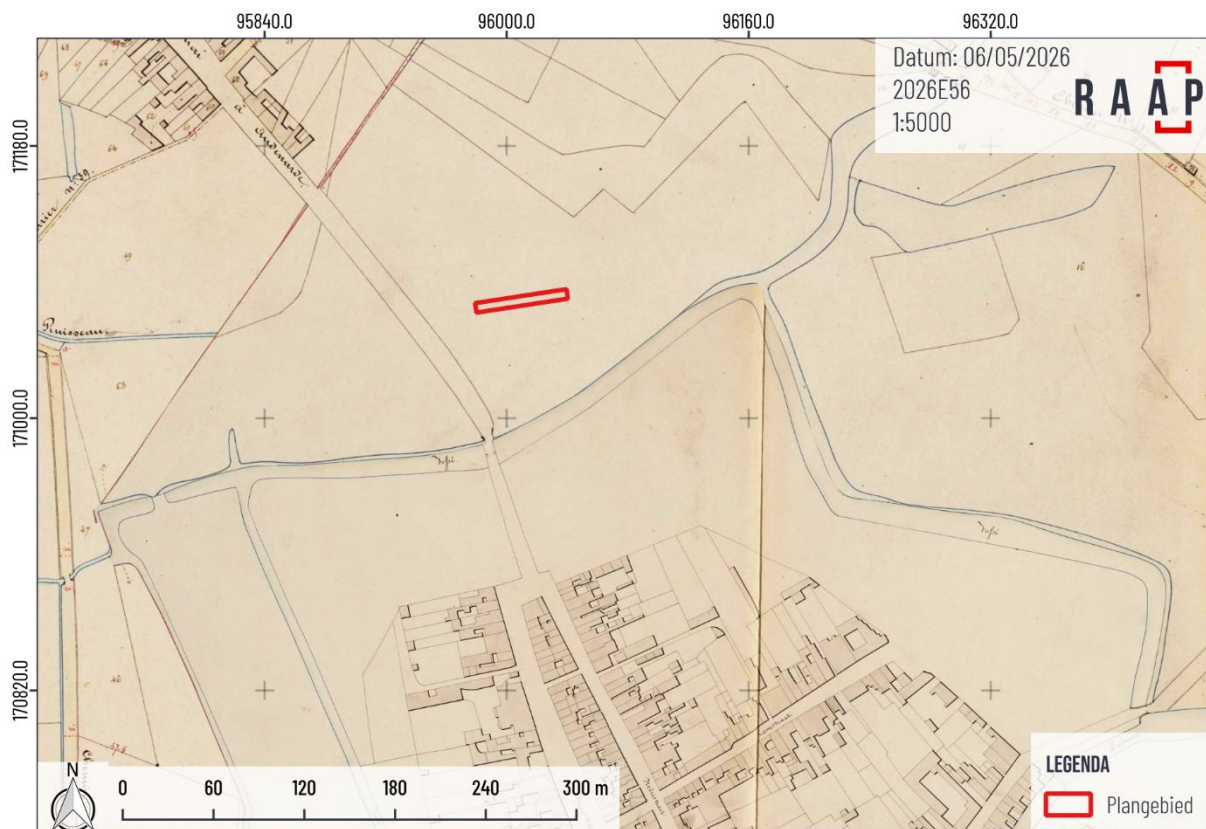
Figuur 23. Kaart van Ferraris (1771-1777) met projectie van het plangebied (KBR & AGIV, 2010).

2.2.3.4 19de -eeuws kaartmateriaal

De kadastrale kaarten die tot de Atlas der Buurtwegen behoren, werden opgemaakt tussen 1843 en 1845 naar aanleiding van de uitvoering van een wet uit 1841. De bedoeling was een inventaris te maken van alle kleine wegen met openbaar karakter. Die Atlas der Buurtwegen (1843-1845) geeft samen met de topografische kaart van Philippe Vandermaelen (1846-1854) en de kadasterkaart van Phillippe-Christian Popp (1842-1879) een goed beeld over hoe het plangebied er in de 19de eeuw uitzag.

Op de Atlas der Buurtwegen en de Vandermaelenkaart uit midden 19de eeuw is het terrein nog steeds onbebouwd en zijn de restanten van de vesting nog te herkennen. Op de Atlas der Buurtwegen is de huidige loop van de Beversestraat herkenbaar, op de Vandermaelenkaart is het bochtige verloop zoals te zien op de maquette van 1746 te zien; dit is vreemd, aangezien de Vandermaelenkaart jonger is dan Atlas der Buurtwegen.

Op de topografische kaart van 1862 is te zien dat er opnieuw verschillende werkzaamheden zijn gebeurd nabij het plangebied, door aanleg van de spoorweg ten noorden van het terrein. Het plangebied situeert zich ter hoogte van de nog zichtbare gracht van het ravelijn. De afgeronde gracht die ten noorden van het terrein wordt weergegeven, gaat mogelijk terug op een gracht langs het glacis. Deze waterloop verdwijnt pas in de tweede helft van de 20ste eeuw uit het straatbeeld. Vanaf eind 19de eeuw wordt het stratenet in het noordelijke deel van Oudenaarde door de aanwezigheid van het station uitgebouwd en komt er meer en meer bebouwing langs de Beversestraat en de nieuwe straten in de buurt.

Figuur 24. Atlas der Buurtwegen (1841) met projectie van het plangebied (AGIV & Provincie Antwerpen, 2014; AGIV & Provincie Limburg, 2014; AGIV & Provincie Oost-Vlaanderen, 2014; AGIV & Provincie Vlaams-Brabant, 2014; AGIV & Provincie West-Vlaanderen, 2014).

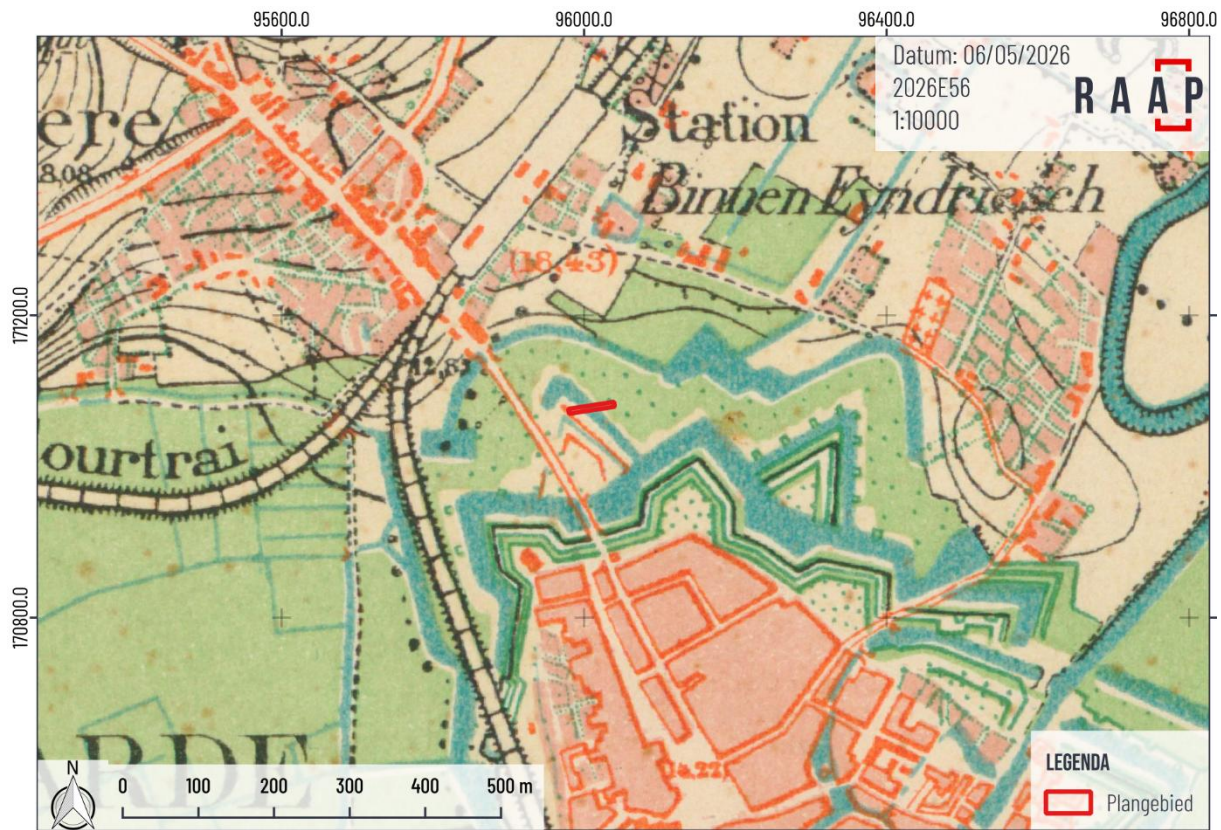
LEGENDA

 Plangebied

LEGENDA

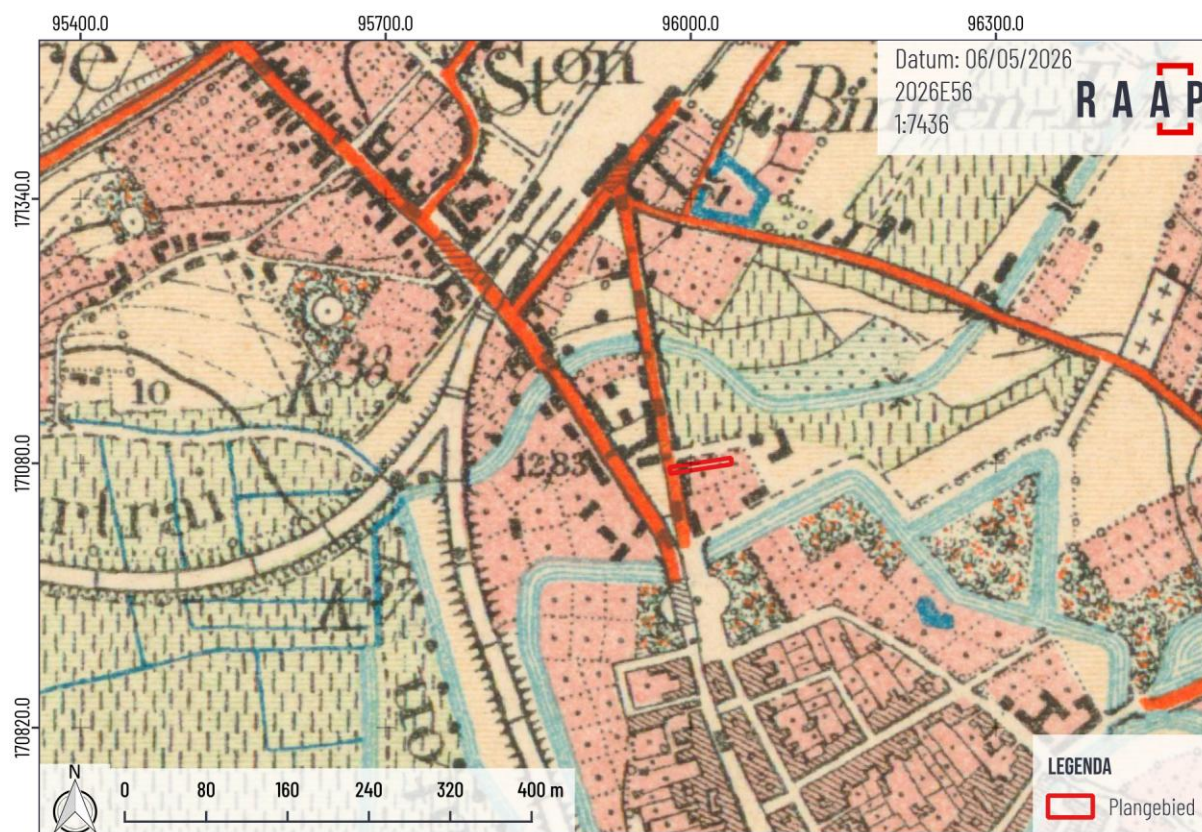
 Plangebied

Figuur 27. Aanduiding van het plangebied op de topografische kaart uit 1873 (bron: NGI).

2.2.3.5 20ste en 21ste eeuw

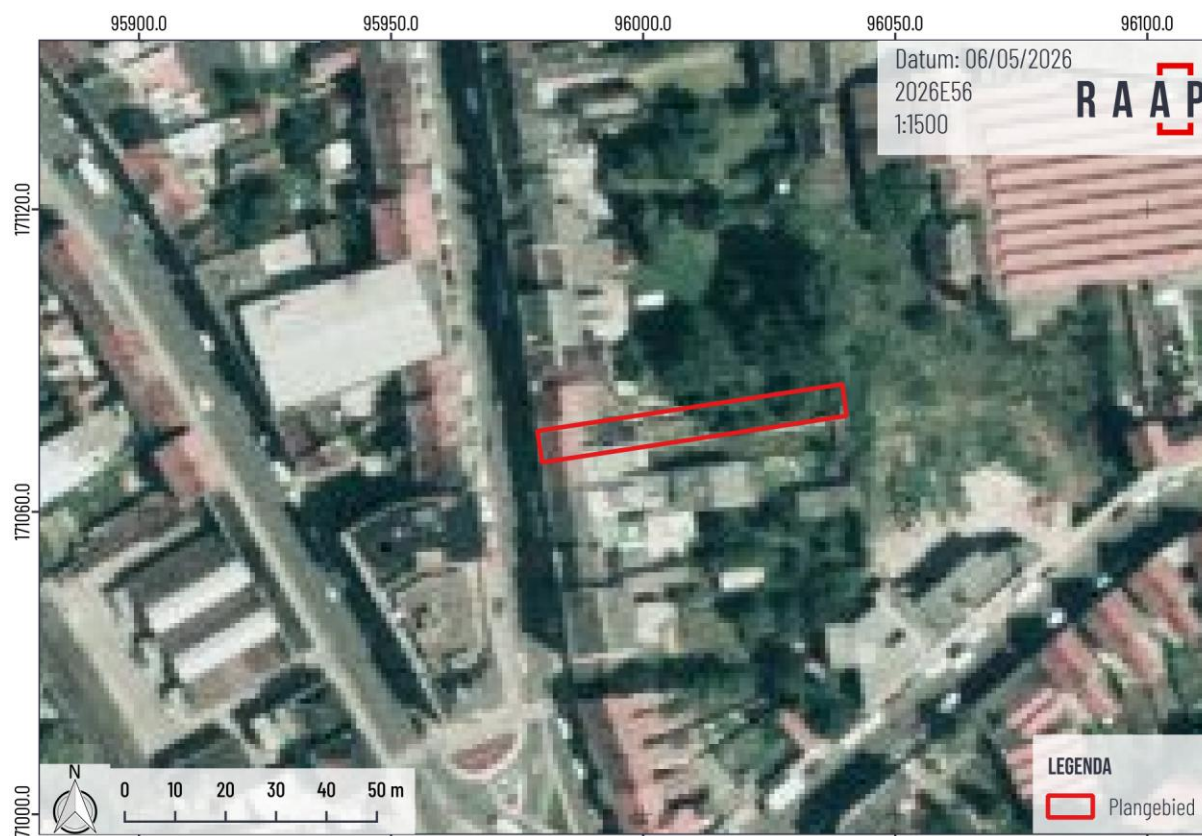
Verscheidende topografische kaarten en luchtfoto's geven de evolutie van het plangebied in de 20ste en 21ste eeuw weer. Op de topografische kaart uit 1904 is het plangebied bebouwd aan westelijke zijde, straatzijde. De restanten van de vestingwerken zijn nog te zien en dit tot ca. 1932. Op de luchtfoto uit 1971 lijkt het plangebied zijn huidige indeling te kennen en is er sindsdien niet veel gewijzigd. De verdere verstedelijking is goed te volgen op de daaropvolgende luchtfoto's.

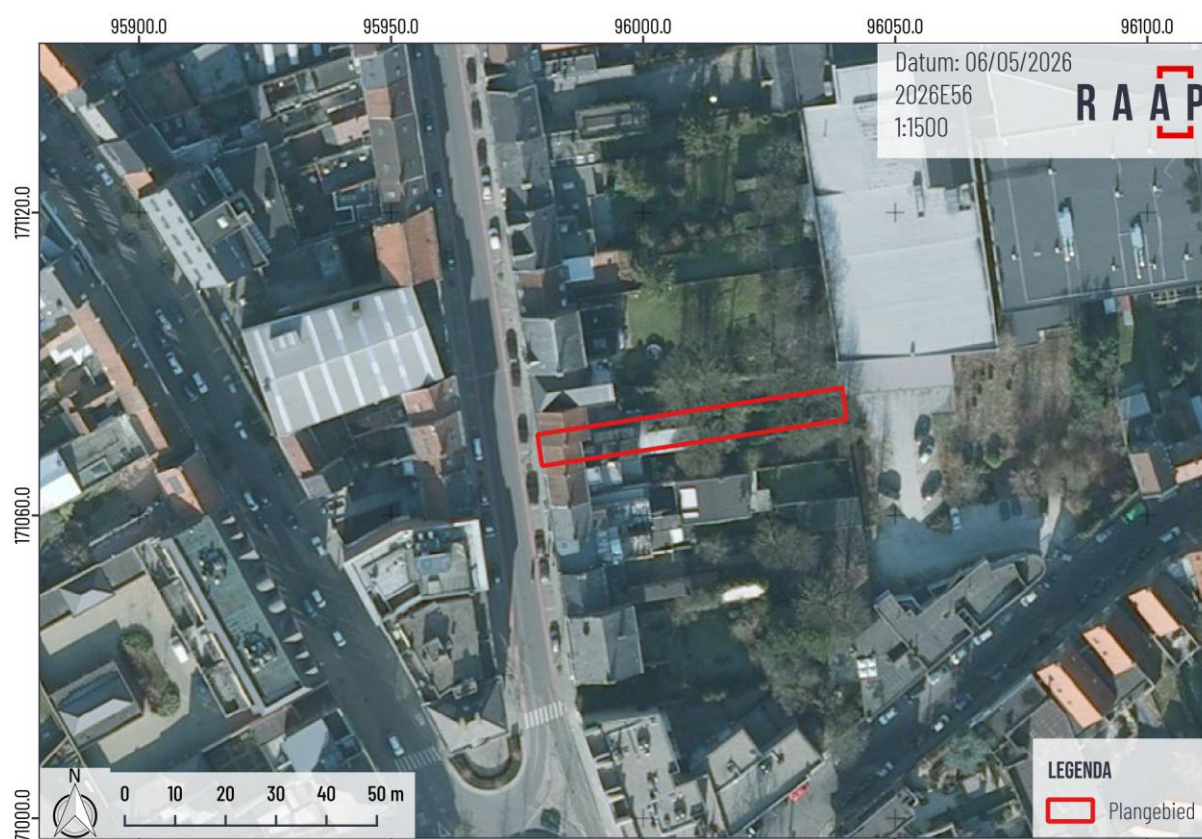
Figuur 28. Aanduiding van het plangebied op de topografische kaart uit 1904 (NGI).

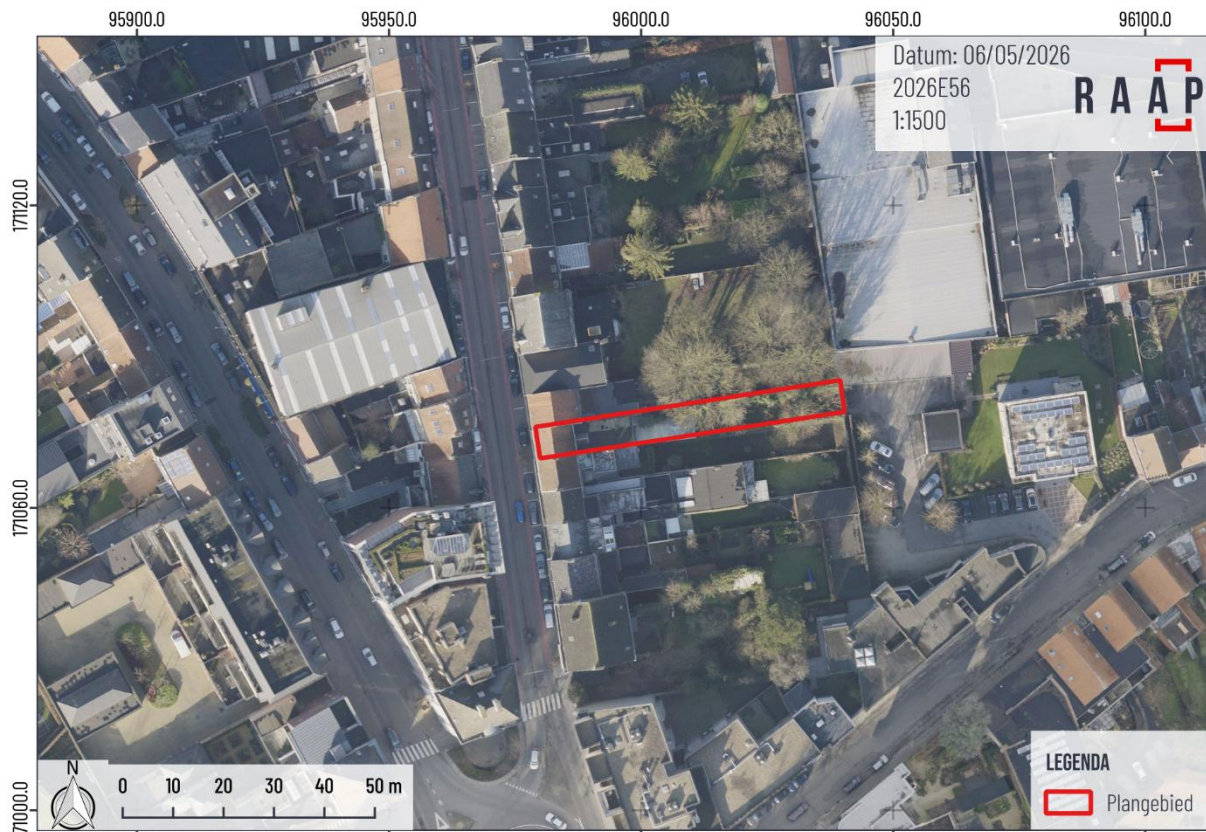
Figuur 29. Luchtfoto (1971) met projectie van het plangebied (AGIV, 2015b).

Figuur 30. Luchtfoto (1979-1990) met projectie van het plangebied (AGIV, 2018).

Figuur 31. Luchtfoto (2008-2011) met projectie van het plangebied (AGIV, 2015c).

Figuur 32. Luchtfoto (2013-2015) met projectie van het plangebied (AGIV, 2016).

2.2.4 Verstoringshistoriek

Op basis van het historisch kaartmateriaal en de orthofoto's uit de 20ste en 21ste eeuw kan gesteld worden dat het plangebied en diens omgeving in het laatste kwart van de 17de eeuw volledig getransformeerd werden in kader van de vestingwerken van Vauban. Dit ging gepaard met groot grondverzet (uitgraven grachten, opwerpen van wallen en verdedigingselementen). De middeleeuwse bewoning werd hierbij weggevaagd. De vestingwerken werden vanaf eind 18de eeuw geleidelijk opgeheven, de sporen van de omwalling bleven in de buurt van het plangebied tot ver in de 20ste eeuw herkenbaar. Met de komst van de spoorweg en station ten noorden van het plangebied, raakte de vrijgekomen ruimte van de voormalige stadsomwalling geleidelijk bebouwd. De huidige situatie lijkt terug te gaan tot de luchtfoto uit 1971.

2.3 ASSESSMENT

2.3.1 Archeologisch verwachtingsmodel

Op basis van de verzamelde gegevens is een archeologische verwachting opgesteld die inzicht geeft in de aard en ouderdom, (diepte)ligging en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische resten. Het verspreidingspatroon van archeologische vindplaatsen is voor een groot deel gerelateerd aan de fysieke eisen die de mens stelde aan de leef- en woonomgeving. Het meest markant zijn de verschillen tussen enerzijds jager-verzamelaars en anderzijds landbouwers.

2.3.1.1 Jager-verzamelaars

In de steentijd (paleolithicum t/m mesolithicum) leefden de mensen voornamelijk van jacht, visvangst en het verzamelen van eetbare planten en vruchten. Die zogenaamde jager-verzamelaars trokken door het landschap en hadden tijdelijke woonplaatsen. Vindplaatsen uit de steentijd zijn in principe aanwezig op verschillende plekken in het landschap. Het type, de omvang en ouderdom van de vindplaats lijkt nauw verweven met de locatie in het landschap. Vaak, met name wanneer het bewoning betreft, situeren ze zich op hoger gelegen delen en in de nabijheid van water. Dit zijn gradiëntzones waar verschillende natuurlijke milieus en biotopen elkaar raken: plekken

waar dus op korte afstand water en uiteenlopende voedselbronnen voor handen waren. Een belangrijke nuance bij dit gegeven is dat vindplaatsen niet enkel in gradiëntzones voorkomen maar dat er wel een grotere trefkans geldt in die zones.

Een tweede belangrijk aspect is de gaafheid van de bodem waarin dergelijke vindplaatsen voorkomen. Jager-verzamelaarsvindplaatsen bestaan voor het overgrote deel uit een spreiding van losse artefacten terwijl ingegraven structuren eerder uitzonderlijk zijn. Hun verticale spreiding is vaak beperkt. Wanneer (een deel van) de laag of horizont waarin ze voorkomen geroerd of verdwenen is, dan betekent dit dat de informatiewaarde van een dergelijke vindplaats over het algemeen sterk daalt.

Voor het plangebied geldt een lage kans op het aantreffen van vindplaatsen van jager-verzamelaars aangezien de ligging van het plangebied ter hoogte van de 17de-eeuwse stadsversterking. De kans is nihil dat oudere sporen aanwezig zijn op het terrein, deze zijn verstoord bij de werken om de vesting uit te bouwen.

2.3.1.2 Sporenvindplaatsen

Sporenvindplaatsen worden in hoofdzaak gerelateerd aan archeologische periodes waarin mensen een sedentair bestaan leidden, zijnde vanaf het neolithicum (ca. 5300 v. Chr. - 2000 v. Chr.) tot heden. Voor het opstellen van een verwachtingsmodel van sporenvindplaatsen kan eveneens rekening gehouden worden met de landschappelijke context aangezien landbouwgronden bij voorkeur werden aangelegd op vruchtbare, goed gedraineerde gronden. Doorheen de tijd neemt het belang van dit aspect af omwille van steeds nieuwe landbouwtechnieken en onder invloed van socio- en geopolitieke veranderingen.

Aangezien dergelijke vindplaatsen zich kenmerken door ingegraven structuren, zijn ze minder fragiel van aard en kunnen ze zelfs in het geval van een gedeeltelijke verstoring van het bodemprofiel nog voldoende informatiewaarde bevatten. Voor het plangebied geldt een hoge kans op het aantreffen van restanten van de 17de-eeuwse stadsversterking. Voor oudere sporen geldt een lage verwachting. Het plangebied behoorde nooit tot de historische stadskern van Oudenaarde.

2.3.2 Impact van de geplande bodemingrepen en afweging aanvullend onderzoek

De geplande werken bestaan uit het slopen van de bestaande bebouwing en verharding met behoud van de voorgevel. Archeologisch onderzoek ter hoogte van de Colruytsite heeft aangetoond dat de resten van de versterking zich manifesteren vanaf 11 m +TAW, dat is meer dan 1,5 m onder het huidige maaiveld van het plangebied. Er kan bijgevolg gesteld worden dat de geplande werken geen impact zullen hebben op dit archeologisch relevant niveau. De werken zullen zich situeren in de 19de-20ste-eeuwse ophogingslagen die de resten van de vestingwerken afdekken. Deze lagen zijn ook deels geroerd net door de aanwezige bebouwing op het terrein. Om deze reden wordt geen verder onderzoek geadviseerd voor het plangebied.

2.4 SYNTHESE

Samenvattend heeft het bureauonderzoek tot de volgende resultaten geleid.

2.4.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen kunnen als volgt beantwoord worden:

2.4.1.1 Ondergrond en landschapsgeschiedenis:

- I. Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
 - a. Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
 - b. Welke geomorfologische processen zijn bekend?
- II. Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?

In het plangebied liggen de Paleogene of Neogene sedimenten op ca. 20 meter onder het huidige maaiveld.¹⁸ Het is daarom onwaarschijnlijk dat deze sedimenten archeologische niveaus herbergen. De Quartaire afzettingen die zich ter hoogte van het plangebied bevinden bestaan uit type 6a: Holocene en/of Tardiglaciale fluviale afzettingen (a) bovenop de Pleistocene sequentie (6). De bodem van het plangebied staat gekarteerd als een OB-grond. Dit zijn bebouwde zones. Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). De bodems in de bebouwde zone (OB) zijn daar een voorbeeld van. De oorspronkelijke bodem zal, gezien de ligging in de Scheldevallei, een eerder alluviale en natte (klei)bodem zijn. De omliggende gronden buiten de vallei zijn hoofdzakelijk zandleemgronden.

2.4.1.2 Archeologische resten:

III. Zijn er reeds gekende archeologische gegevens binnen en in de omgeving van het plangebied?

- a. Wat is de aard en ouderdom van gekende archeologische resten?
- b. Wat is de conserveringsgraad en gaafheid van gekende archeologische resten?

Het plangebied behoorde nooit tot de historische stadskern van Oudenaarde. Afgaande op de historische kaarten was het gelegen ten noorden van de stadsomwalling. In het laatste kwart van de 17de eeuw worden het plangebied en diens omgeving volledig getransformeerd in kader van de vestingwerken van Vauban. Dit ging gepaard met gigantisch grondverzet waarbij de middeleeuwse bewoning werd weggevaagd. De vestingswerken werden vanaf eind 18de eeuw geleidelijk aan opgeheven, de sporen van de omwalling bleven in de buurt van het plangebied echter tot ver in de 20ste eeuw herkenbaar. Met de komst van de spoorweg en station in de tweede helft van de 19de eeuw ten noorden/noordoosten van het plangebied, raakte de vrijgekomen ruimte van de voormalige stadsomwalling geleidelijk bebouwd.

IV. Hoe kunnen ongekende archeologische resten zich manifesteren (sporen, vondstenconcentraties) en op welke diepte kunnen die worden aangetroffen?

- a. Wat is de gespecificeerde verwachting (alsmede de verwachte conservering en gaafheid) ten aanzien van nog ongekende archeologische waarden in het gebied?
- b. Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik? Wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?

De archeologische verwachting op het terrein betreft quasi uitsluitend sporen van de Vaubanvesting uit eind 17de eeuw, en dan voornamelijk een deel van de stadsgracht. De kans is nihil dat er nog oudere sporen aanwezig zijn op het terrein, deze zullen verstoord zijn bij de werken om de vesting uit te bouwen. Naar analogie met het onderzoek op het perceel net ten zuidwesten, wordt het archeologische vlak verwacht op ca. 11 m +TAW, dit is meer dan 1,5m onder het huidige maaiveld.

2.4.1.3 Impact van geplande bodemingrepen:

V. Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?

De geplande werken bestaan uit het slopen van de bestaande bebouwing en verharding met behoud van de voorgevel. Archeologisch onderzoek ter hoogte van de Colruytsite heeft aangetoond dat de resten van de versterking zich manifesteren vanaf 11 m +TAW, dat is meer dan 1,5 m onder het huidige maaiveld van het plangebied. Er kan bijgevolg gesteld worden dat de geplande werken geen impact zullen hebben op dit archeologisch relevant niveau. De werken zullen zich situeren in de 19de-20ste-eeuwse ophogingslagen die de resten van de vestingwerken afdekken. Deze lagen zijn ook deels geroerd net door de aanwezige bebouwing op het terrein. Om deze reden wordt geen verder onderzoek geadviseerd voor het plangebied.

VI. Op welke manier kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?

Niet van toepassing.

¹⁸ Deckers et al., 2019

Indien er in zones waar geen aanvullend archeologisch onderzoek wordt geadviseerd toch archeologische resten worden aangetroffen bij de uitvoering van de werken dient er steeds een vondstmelding gedaan te worden.¹⁹ De melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht volgens artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

¹⁹ Procedure: een archeologische toevalsvondst dient binnen drie dagen gemeld te worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed, waarbij de vondst en haar vindplaats beschermd worden tot tien dagen na het vinden. De melding kan gemaakt worden via de website: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/vondstmeldingen/toevalsvondsten/formulier>.

3 BIBLIOGRAFIE

UITGEGEVEN BRONNEN:

ADMINISTRATEUR-GENERAAL (2022) *KAART GEBIEDEN WAAR GEEN ARCHEOLOGIE TE VERWACHTEN VALT, GGA*. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://ID.ERFgoed.NET/BESLUITEN/15023](https://id.erfgoed.net/besluiten/15023).

BATS, M., BASTIAENS, J. & CROMBÉ, P. (2006) PROSPECTIE EN WAARDERING VAN ALLUVIALE GEBIEDEN LANGS DE BOVEN-SCHELDE, CAI-PROJECT 2003-2004., IN *VIOE-RAPPORTEN 02, CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS CAI II "THEMATISCHE INVENTARISATIE- EN EVALUATIEONDERZOEK*. VIOE, PP. 75-100.

BRION, M., DE GROOTE, K., VAN DE VIJVER, KATRIEN & LENTACKER, A. (2019) POST-MIDDELEEUWEN, IN DE GROOTE, K. & VAN DE VIJVER, M. (RED.) *AALTER WOESTIJNE. EEN GESCHIEDENIS VAN MEER DAN 5000 JAAR*. BRUSSEL: AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (RELICTA MONOGRAFIEËN, 18).

CROMBÉ, P. & MEGANCK, M. (1996) RESULTS OF AN AUGER SURVEY RESEARCH AT THE EARLY MESOLITHIC OF VERREBROEK 'DOK', *NOTAE PRAEHISTORICAE*, 16, PP. 101-115.

DE GROOTE, K. (2014) *RELICTA MONOGRAFIEËN 1. MIDDELEEUWS AARDEWERK IN VLAANDEREN. TECHNIEK, TYPOLOGIE, CHRONOLOGIE EN EVOLUTIE VAN HET GEBRUIKSGOED IN DE REGIO OUDENAARDE IN DE VOLLE EN LATE MIDDELEEUWEN (10-16DE EEUW). DEEL I. 2E DR.* BRUSSEL: ONROEREND ERFGOED. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.VLAANDEREN.BE/PUBLICATIES/RELICTA-MONOGRAFIEEN-1-MIDDELEEUWS-AARDEWERK-IN-VLAANDEREN-TECHNIEK-TYPOLOGIE-CHRONOLOGIE-EN-EVOLUTIE-VAN-HET-GEBRUIKSGOED-IN-DE-REGIO-ODENAARDE-IN-DE-VOLLE-EN-LATE-MIDDELEEUWEN-10DE-16DE-EEUW](https://www.vlaanderen.be/publicaties/relicta-monografieen-1-middeleeuws-aardewerk-in-vlaanderen-techniek-typologie-chronologie-en-evolutie-van-het-gebruiksgoed-in-de-regio-oudenaarde-in-de-volle-en-late-middeleeuwen-10de-16de-eeuw).

DECKERS, J., DE KONINCK, R., BOS, S., BROOTHERAES, M., DIRIX, K., HAMBSCH, L., LAGROU, D., LANCKACKER, T., MATTHIJS, J., ROMBAUT, B., VAN BAELEN, K. & VAN HAREN, T. (2019) *GEOLOGISCH (G3DV3) EN HYDROGEOLOGISCH (H3D) 3D-LAGENMODEL VAN VLAANDEREN – VERSIE 3. STUDIE UITGEVOERD IN OPDRACHT VAN: VLAAMS PLANBUREAU VOOR OMGEVING (DEPARTEMENT OMGEVING) EN VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ 2018/RMA/R/1569. 2018/RMA/R/1569. VLAAMS PLANBUREAU VOOR OMGEVING (DEPARTEMENT OMGEVING)*. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.DOV.VLAANDEREN.BE/INDEX.PHP/PAGE/GEOLOGISCH-3D-MODEL-G3DV3](https://www.dov.vlaanderen.be/index.php/page/geologisch-3d-model-g3dv3).

VAN GILS, M. & DE BIE, M. (2006) STEENTIJD IN DE KEMPEN. PROSPECTIE, KARTERING EN WAARDERING VAN HET LAAT-PALEOLITHISCH EN MESOLITHISCH ERFGOED., IN *VIOE RAPPORTEN 02. CAI – II: THEMATISCHE INVENTARISATIE- EN EVALUATIEONDERZOEK*., PP. 7-16.

GROENEWOUT, B. J. (1994) PROSPECTIE, WAARDERING EN SELECTIE VAN ARCHEOLOGISCHE VINDPLAATSEN: EEN BELEIDSGERICHTE VERKENNING VAN MIDDELEN EN MOGELIJKHEDEN, IN *NAR 17*. AMERSFOORT: ROB.

MALHI, Y. (2017) THE CONCEPT OF THE ANTHROPOCENE, *ANNUAL REVIEW OF ENVIRONMENT AND RESOURCES*, 42(1), PP. 77-104. DOI: 10.1146/ANNUREV-ENVIRON-102016-060854.

PERDAEN, Y., WOLTINGE, I., DE LOECKER, D., VANDER CRUYSSSEN, M. & OPBROEK, M. (2018) *ARCHEOLOGISCHE OPGRAVING BEVEREN – LPWW. EVALUATIERAPPORT FASE 2. INTERN RAPPORT BAAC VLAANDEREN*.

RYSSAERT, C., PERDAEN, Y., DE MAEYER, W., LALOO, P., DE CLERCQ, W. & CROMBÉ, P. (2007) SEARCHING FOR THE STONE AGE IN THE HARBOUR OF GHENT. HOW TO COMBINE TEST TRENCHING AND STONE AGE ARCHAEOLOGY., *NOTAE PRAEHISTORICAE*, 27, PP. 69-74.

STEVENSON, M. G. (1991) BEYOND THE FORMATION OF HEARTH-ASSOCIATED ARTIFACT ASSEMBLAGE, IN *THE INTERPRETATION OF ARCHAEOLOGICAL SPACIAL PATTERNING*. NEW YORK: SPRINGER SCIENCE + BUSINESS MEDIA.

TOL, A. J., VERHAGEN, P., BORSBOOM, A. & VERBRUGGEN, M. (2004) *PROSPECTIEF BOREN: EEN STUDIE NAAR DE BETROUWBAARHEID EN TOEPASBAARHEID VAN BOORONDERZOEK IN DE PROSPECTIEARCHEOLOGIE. RAAP-RAPPORT 1000*. AMSTERDAM.

VAN REMOORTER, O., DE MULDER, J. W. & BAEYENS, N. (2018) POTTEN EN PANNEN VOOR BRUGGE? DE EERSTE RESULTATEN VAN HET MIDDELEEUWS POTTENBAKKERSATELIER TE ODELEM (BEERNEM, W.-VL.), *ARCHAEOLOGIA MEDIAEVALIS*, 41, PP. 234-238.

VERHULST, A. (1995) *LANDSCHAP EN LANDBOUW IN MIDDELEEUWS VLAANDEREN*. GENT: GEMEENTEKREDIET.

ONUITGEGEVEN BRONNEN:

GERAADPLEEGDE WEBSITES:

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (2025) *CAI – CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS*. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://CAI.ONROERENDERFGOED.BE](http://cai.onroerenderfgoed.be).

GEOPUNT (2023) *GEOPUNT VLAANDEREN*. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

ICS (2023) *INTERNATIONAL COMMISSION ON STRATIGRAPHY: CHART/TIME SCALE*. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.STRATIGRAPHY.ORG/INDEX.PHP/ICS-CHART-TIMESCALE](http://www.stratigraphy.org/index.php/ics-chart-timescale).

NGI (2025) *CARTESIUS*. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.CARTESIUS.BE/CARTESIUSPORTAL/#](https://www.cartesius.be/CartesiusPortal/#).

ONROEREND ERFGOED (2025) *AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED: INVENTARIS ONROEREND ERFGOED*. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://INVENTARIS.ONROERENDERFGOED.BE](https://inventaris.onroerenderfgoed.be).

GERAADPLEEGD KAARTMATERIAAL:

AGIV (2010) *AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: POPP, ATLAS CADASTRALE PARCELLAIRE DE LA BELGIE 1842-1879*. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV (2015A) *AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: DIGITAAL HOOGTEMODEL VLAANDEREN II, DTM, RASTER, 1 M*. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://DOWNLOAD.AGIV.BE](https://download.agiv.be).

AGIV (2015B) *ORTHO FOTOMOZAÏEK, KLEINSCHALIG, ZOMEROPNAMEN, PANCHROMATISCH, 1971, VLAANDEREN*. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV (2015C) *ORTHO FOTOMOZAÏEK, MIDDENSCHALIG, WINTEROPNAMEN, KLEUR, 2008-2011, VLAANDEREN*. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV (2016) *ORTHO FOTOMOZAÏEK, GROOTSCHALIG, WINTEROPNAMEN, KLEUR, 2013-2015, VLAANDEREN*. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV (2018) *ORTHO FOTOMOZAÏEK, KLEINSCHALIG, ZOMEROPNAMEN, KLEUR, 1979-1990, VLAANDEREN*. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV (2024A) *AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: GROOTSCHALIG REFERENTIEBESTAND (GRB)*. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE/CATALOGUS/DATASETFOlder/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162](http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162).

AGIV (2024B) *ORTHO FOTOMOZAÏEK, MIDDENSCHALIG, WINTEROPNAMEN, KLEUR, MEEST RECENT, VLAANDEREN*. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV & PROVINCIE ANTWERPEN (2014) *AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: ATLAS DER BUURTWEGEN VLAANDEREN (CA. 1840) PROVINCIE ANTWERPEN*. PROVINCIE ANTWERPEN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV & PROVINCIE LIMBURG (2014) *AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: ATLAS DER BUURTWEGEN VLAANDEREN (CA. 1840) PROVINCIE LIMBURG*. PROVINCIE LIMBURG. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV & PROVINCIE OOST-VLAANDEREN (2014) *AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: ATLAS DER BUURTWEGEN VLAANDEREN (CA. 1840) PROVINCIE OOST-VLAANDEREN*. PROVINCIE OOST-VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV & PROVINCIE VLAAMS-BRABANT (2014) *AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: ATLAS DER BUURTWEGEN VLAANDEREN (CA. 1840) PROVINCIE VLAAMS-BRABANT*. PROVINCIE VLAAMS-BRABANT. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV & PROVINCIE WEST-VLAANDEREN (2014) *AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: ATLAS DER BUURTWEGEN VLAANDEREN (CA. 1840) PROVINCIE WEST-VLAANDEREN*. PROVINCIE WEST-VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

DOV (2002) *DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN: TERTIAIR GEOLOGISCHE KAART (1/50.000)*. DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://DOV.VLAANDEREN.BE](http://dov.vlaanderen.be).

DOV (2017) DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN: DIGITALE BODEMKAART: BODEMTYPES, SUBSTRATEN, FASEN EN VARIANTEN VAN HET MOEDERMATERIAAL EN DE PROFIELONTWIKKELING. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.DOV.VLAANDEREN.BE/GEONETWORK/SRV/DUT/CATALOG.SEARCH#/METADATA/A1547A01-B9FC-40FA-A2EB-009A39C02C7B](https://www.dov.vlaanderen.be/geonetwork/srv/dut/catalog.search#/metadata/a1547a01-b9fc-40fa-a2eb-009a39c02c7b).

DOV (2019a) DOV|QUARTAIR|1/50.000. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://DOV.VLAANDEREN.BE/DOVWEB/HTML/3QUARTAIR50000.HTML#INLEIDING](https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/3quartair50000.html#inleiding).

DOV (2019b) QUARTAIRGEOLOGISCHE PROFIELTYPEKAART 1/50.000. DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.DOV.VLAANDEREN.BE/PAGE/QUARTAIRGEOLOGISCHE-KAART-150000](https://www.dov.vlaanderen.be/page/quartairgeologische-kaart-150000).

DOV (2020) DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN: POTENTIËLE BODEMEROSIEKAART PER PERCEEL (2020). DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://DOV.VLAANDEREN.BE](http://dov.vlaanderen.be).

KBR & AGIV (2010) KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË & AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: FERRARIS KAART – KABINETSKAART DER OOSTENRIJKSE NEDERLANDEN EN HET PRINSBISDOM LUIK, 1771-1778. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

KBR & AGIV (2018) KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË & AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: VANDERMAELEN KAART, CARTES TOPOGRAPHIQUES DE LA BELGIQUE, 1846-1854. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

ONROEREND ERFGOED & AGIV (2017) AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED: VILLARETKAART (1745-48). AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

OPENSTREETMAP (2025) OPENSTREETMAP. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.OPENSTREETMAP.ORG/COPYRIGHT](https://www.openstreetmap.org/copyright).

VMM (2023) VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ: VLAAMSE HYDROGRAFISCHE ATLAS – WATERLOPEN. AGIV. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

OVERIGE BRONNEN:

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (2019a) BESLISSINGSBOOM VOOR VERPLICHT ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK (VERSIE 19). AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.ONROERENDERFGOED.BE/EEN-ARCHEOLOGISCH-ONDERZOEK-NODIG](https://www.onroerenderfgoed.be/een-archeologisch-onderzoek-nodig).

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (2019b) CODE VAN GOEDE PRAKTIJK VOOR DE UITVOERING VAN EN RAPPORTERING OVER ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK EN ARCHEOLOGISCHE OPGRAVINGEN EN HET GEBRUIK VAN METAALDETECTOREN (VERSIE 4.0). VLAAMSE OVERHEID. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.ONROERENDERFGOED.BE/SITES/DEFAULT/FILES/2019-03/CGP_V4_GEEN_TC_20190322.PDF](https://www.onroerenderfgoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_GEEN_TC_20190322.pdf).

4 LIJSTEN VAN OPGENOMEN FIGUREN EN TABELLEN

4.1 FIGUREN:

Figuur 1. Topografische kaart met projectie van het plangebied (OpenStreetMap, 2025).....	7
Figuur 2. GRB kaart met projectie van het plangebied en de betrokken percelen (AGIV, 2024a).....	7
Figuur 3. Recente luchtfoto met projectie van het plangebied (AGIV, 2024b).....	8
Figuur 4. Foto vooraanzicht te slopen gebouw (met behoud voorgevel) (bron: opdrachtgever).....	9
Figuur 5. Beslissingsboom, criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, (Agentschap Onroerend Erfgoed, 2019a).....	10
Figuur 6. Terreinprofiel bestaande toestand (bron: opdrachtgever).	11
Figuur 7. Terreinprofiel nieuwe toestand (bron: opdrachtgever).....	11
Figuur 8. Bestaande toestand (bron: opdrachtgever).	12
Figuur 9. Inplantingsplan van de geplande werken (bron: opdrachtgever).	13
Figuur 10. Vereenvoudigde weergave van geplande bodemingrepen, geclassificeerd volgens verstoringsdiepte en geprojecteerd op een recente orthofoto (AGIV, 2024b).	14
Figuur 11. Chronologisch kader met de geologische en archeologische perioden (niet in verhouding).	16
Figuur 12. Tertiair geologische kaart met aanduiding van het plangebied geprojecteerd op het GRB (DOV, 2002; AGIV, 2024a).	20
Figuur 13. Quartair geologische profieltypenkaart met aanduiding van het plangebied geprojecteerd op het GRB (bron: DOV, 2019b; AGIV, 2024a).	21
Figuur 14. Bodemkaart met projectie van het plangebied op het GRB (bron: DOV, 2017; AGIV, 2024a).....	22
Figuur 15. Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM) met aanduiding van het plangebied en de waterlopen (AGIV, 2015a; VMM, 2023).....	23
Figuur 16. Detailweergave van het DTM, met aanduiding van het plangebied en de hoogteprofiellijnen (AGIV, 2015a; VMM, 2023; AGIV, 2024a).	23
Figuur 17. Hoogteprofielen (Geopunt, 2023).....	24
Figuur 18. Potentiële bodemerosiekaart met projectie van het plangebied (DOV, 2020; VMM, 2023; AGIV, 2024a).	25
Figuur 19. Kaartweergave van CAI-items in de omgeving van het plangebied op het DTM en het GRB (AGIV, 2015a, 2024a; Agentschap Onroerend Erfgoed, 2025).....	29
Figuur 20. Kaart van Jacob van Deventer (ca. 1550), met benaderende aanduiding van de ligging van de site (rode ster) (bron: http://www.le-petit-bruges.be/html_LPB_geschiedenis/deventer.html).	31
Figuur 21. Detail van de maquette van de Nézot uit 1746, met benaderende aanduiding van de ligging van de site (bron: http://www.le-petit-bruges.be/html_LPB_geschiedenis/vauban.html).	32
Figuur 22. Villaretkaart (1745-1748) met projectie van het plangebied (Onroerend Erfgoed & AGIV, 2017).....	33
Figuur 23. Kaart van Ferraris (1771-1777) met projectie van het plangebied (KBR & AGIV, 2010).....	33
Figuur 24. Atlas der Buurtwegen (1841) met projectie van het plangebied (AGIV & Provincie Antwerpen, 2014; AGIV & Provincie Limburg, 2014; AGIV & Provincie Oost-Vlaanderen, 2014; AGIV & Provincie Vlaams-Brabant, 2014; AGIV & Provincie West-Vlaanderen, 2014).....	34
Figuur 25. Kaart van Vandermaelen (1846-1854) met projectie van het plangebied (KBR & AGIV, 2018).....	35
Figuur 26. Popp-kaart (1842-1879) met projectie van het plangebied (AGIV, 2010).	35
Figuur 27. Aanduiding van het plangebied op de topografische kaart uit 1873 (bron: NGI).....	36
Figuur 28. Aanduiding van het plangebied op de topografische kaart uit 1904 (NGI).....	37
Figuur 29. Luchtfoto (1971) met projectie van het plangebied (AGIV, 2015b).....	37

Figuur 30. Luchtfoto (1979-1990) met projectie van het plangebied (AGIV, 2018).	38
Figuur 31. Luchtfoto (2008-2011) met projectie van het plangebied (AGIV, 2015c).	38
Figuur 32. Luchtfoto (2013-2015) met projectie van het plangebied (AGIV, 2016).	39

4.2 TABELLEN:

Tabel 1. Administratieve gegevens	6
Tabel 2. Administratieve gegevens bureauonderzoek	17
Tabel 3. CAI-items in een straal van 1 km rond het plangebied.	28

5 BIJLAGEN

Bijlagen bureauonderzoek 2026E56

- Bijlage 1. Afbakening van het plangebied (shp-bestand)
- Bijlage 2. Plannen van de opdrachtgever (pdf-bestand)